

nový život

4

Z OBSAHU

KARDINÁL BERAN JE V ŘÍMĚ • Š.: »NE PRO VŠECHNO LZE VŠAK UMÍRAT.« •
BABOR: PŘEHLED KONCILOVÉHO USNESENÍ »O CÍRKVI« • HEIDLER: JÁD-
RO KATOLICKÉHO EKUMENISMU • VYHLÍDAL: VYZNAVAČI VE VLASTI •
KRCHŇÁK: ČECHOVÉ NA BASILEJSKÉM SNĚMU (20) • HORA: VELIKONOCE •
RYŠÁNEK: KARDINÁLOVÉ ARCIBISKUPOVÉ PRAŽSTÍ • LITERÁRNÍ SOUTĚŽ
KŘESŤANSKÉ AKADEMIE A KULTURNÍ RADY • NAŠE POVÍDKA:
BRATŘI MRŠTIKOVÉ, BOŽÍ HOD

ROČNÍK XVII. ŘÍM. DUBEN 1965

nový život

MĚSÍČNÍK CYRILOMETODĚJSKE LIGY PRO KULTURU A ŽIVOT Z VIRY • VYDÁVÁ KŘESŤANSKÁ AKADEMIE V ŘÍMĚ • ADRESA REDAKCE A ADMINISTRACE: NOVÝ ŽIVOT, VIA DELLA CONCILIAZIONE, 1. ROMA-ITALIA. Řídí redakční kruh. Vychází 20. s označením následujícího měsíce. • Předplatné na rok 1965: V Itálii 1800 lir (podpůrně 2500 lir). Pro ostatní země 3 dol. (podpůrně 5 dol.) nebo stejná hodnota v jiné měně. Zaslání letECKY účtujeme zvlášť a třeba je platit předem. Předplácí se v Itálii: pošt. slož.: C. c. post. 1-33428 Accademia Cristiana Cecoslovácka - Via della Conciliazione, 1. Roma (617) s pozn. NŽ 1965. • Z jiných evropských zemí (Belgie, Dánska, Francie, Holandska, Lucemburska, Německo, Norsko, Portugalska, Rakouska, Švédsko, Švýcarsko) a z Maroka můžete poukázat přímo na pošt. úřad 1800 lir na: Nový život - Accademia Cristiana Cecoslovácka, Roma, Via della Conciliazione, 1. Roma. • Ostatních zemí mezinárn. pošt. poukázkou, čekem, peněžním dopisem římské administraci (na jméno Mons. Francesco Planner), nebo našim zástupcům v jednotlivých zemích: Anglie: CML (P. Jan Lang S. J.), 114, Mount Street, LONDON, W. 1. — Francie: zasláním 15,— NF poštovní složenkou na adresu: Jaroslav Jáchym, 4, rue General Chappuis, Belfort; c/c 1724-81 Dijon. — Německo: zasláním 12 DM poštovní složenkou na: Karl Foit, Konto München (8000), Nr. 151283. — Austrálie: CML (Dr. Stanislav Hofreik), 519, Dryburgh Str., North Melbourne, Vic. — Kanada: Zemská CML (Václav Vostřez), Box 541 Main P. O., Hamilton, Ont., nebo Czech Jesuit Fathers (Rev. V. F. Fejt, S. J.), 4605 West Broadway, Montréal 28, P. Qué. — USA: Rev. Jaroslav Tománek, Veseleyville, P. O. Grafton, No. Dakota.

Vita Nuova. - Mensile. • Con approvazione ecclesiastica. • Autorizzazione Tribunale Roma N. 3779 del 16-3-54. • Direttore responsabile: P. Vincenzo INSOLERA S. J.

KARDINÁL BERAN JE V ŘÍMĚ

Přijel v pátek dne 19. února letadlem linky Československých aerolinií Praha-Řím. Až do posledního okamžiku jeho příjezd nebyl jistý. Po prvním optimistickém rozhovoru, který poskytl jednomu vídeňskému novináři v den, kdy bylo uveřejněno jeho jmenování kardinálem, všechno spojení s Radvanovem bylo přerušeno. Zřízenci tajné policie z ministerstva vnitra vilku úplně izolovali od světa. Ještě v den příjezdu kardinálova tiskové kanceláře princely jen několik dohadů, že snad přijede; nečekaly však, že to bude už v pátek. V poledne pražská kancelář ČTK dala zahraničním novinářům oficiální zprávu, že » dr. Josef Beran « odjel do Říma, že v Římě zůstane » na přání své i Svaté stolice « a že apoštolským administrátorem byl jmenován » dr. František Tomášek «, který den předtím složil předepsaný slib věrnosti ČSSR. Až ve tři hodiny odpoledne se to dověděla čs. veřejnost z rozhlasu a příští den z tisku.

Zpráva ČTK se rozletěla světem, a tak se stalo, že na římském letišti Fiumicino čekalo asi na 50 nedočkavých novinářů, fotografů a reportérů. V 12,55 se Iljušin zastavil na prostranství před letištním pavilónem. Do letadla vstoupili arcibiskup Samoré, sekretář kongregace pro mimořádné církevní záležitosti, tajemník sv. Otce mons. Macchi a mons. Bongianino ze státního sekretariátu, který má na starosti sekci pro země střední Evropy. Nesli kard. Beranovi osobní pozdrav a přivítání sv. Otce —

kteřý měl v úmyslu jít přivítat kard. Berana, ale pro protokolární těžkosti od toho upustil. Mezi nimi proklouzl zcela nevšimavě římský zřizovatel ČSA. Trvalo to jen pár vteřin a ve dveřích se objevil kard. Beran. Bylo vidět, že je hluboce dojat: Něco takového nečekal — jaký to rozdíl od chladného odjezdu z Ruzyně, kde se ani nemohl s nikým rozloučit. Pod schůdky byla kromě tlačících se novinářů skupina českých i slovenských kněží, které bylo možno na poslední chvíli svolat — ani ti nevěděli, že kard. Beran přijede. S kard. Beranem vystoupil z letadla mons. Casaroli, podsekretář kongregace pro mimořádné církevní záležitosti — on odjel před několika dny do Prahy; s úředníky ministerstva školství vyjednal odjezd kardinálův a oznámil mons. Tomáškově jeho jmenování apoštolským administrátorem pražským. Kard. Beran kynul na pozdrav všem, kdo ho vítali, a pomalu sestupoval — byl oděn v černý, poněkud osumělý prelátský talár, na nohou měl lyžářské boty. U paty schůdků nastala tlačence: novináři chtěli stůj co stůj ukořistit nějaké první prohlášení z úst primasa Berana, kněží by mu byli rádi stiskli ruku a políbili jeho prsten. Bylo proto nutné ho odvést k autu, které se hned dalo do pohybu směrem k Nepomuccenu — tam bude římská residence kardinálova. V průčelí koleje už stáli alumní a italsí i cizí kněží, kteří v Nepomuccenu bydlí. Kard. Beran šel přímo do kaple, aby tam poděkoval Pánu za šťastný příjezd do Říma, ale především, aby do Božích rukou světil celou svou milovanou vlast. Po krátkém oddechu přijal novináře, které na letišti poněkud zklamal; sledovali jeho auto cestou z letiště, oblehli bránu Nepomuccena a hlásili se o své právo. Pro choulostivost své situace kard. Beran je jen pozdravil a dal se s nimi vyfotografovat. Pak udělil krátké prohlášení redak-

torovi italské rozhlasové a televizní společnosti RAI; to bylo večer vysíláno ve všech třech televizních zprávách spolu s několika záběry z domů, v nichž kard. Beran žil. Ještě odpoledne přinesl monc. Camagni ze státního sekretariátu kard. Beranovi hromničku; jak sv. Otec 2. února řekl, daruje letos hromničky, které v ten den dostal, též nově jmenovaným kardinálům; svíce určená kard. Beranovi měla být původně poslána do Prahy, kde je kardinálovo sídlo, ale z rozhodnutí sv. Otce mu byla odevzdána zde v Římě. Kard. Beran je první z nově jmenovaných kardinálů, který hromničku dostal. Konečně nastal večer, chvilka klidu, aby kard. Beran sebral své myšlenky a připravil se na velkou událost, která ho čekala v sobotu: audience u sv. Otce.

Audience u sv. Otce

Nebylo to obvyklé soukromé slyšení -- v doprovodu švýcarských gardistů primas Beran spolu s rektorem koleje Nepomucena kráčel sály papežského paláce k soukromé knihovně sv. Otce. Jaké myšlenky mu asi šly hlavou, když se před ním otevřely dveře a sv. Otec s otevřenou náručí mu vyšel vstříc! Poprvé po 17 letech stojí před náměstkem Krista Pána, nástupem Pia XII., u kterého byl r. 1948, dříve než vyvrcholilo pronásledování v ČSR, nástupcem Jana XXIII., který mu poslal blahopřání k sedmdesátinám, k zlatému kněžskému jubileu a který mu po biskupech přítomných na prvním sněmovním zasedání poslal breviář vázaný v purpurové kůži. Přes půl hodiny zůstali zcela sami. Sv. Otec se zajímal o jeho osudy z internace, o situaci Církve v ČSR, a jistě mu též děkoval za velkou obět, že dobrovolně opustil svou arcidiecézi v naději, že to prospěje Církvi v jeho vlasti. Vzpomněli svého posledního setkání r. 1948, kdy sv. Otec byl substitutem státního sekretariátu, vzpomněli též společných známých, jako brescijského rodáka mons. Karla Manziany*, dnes biskupa v Cremě, který našel v mons. Beranovi v Dachově starostlivého otce a přítele; on sám řekl, že jemu vděčí za to, že přečkal hrůzy koncentráku. Sv. Otec daroval kard. Beranovi na znamení své zvláštní lásky umělecký moderní náprsní kříž. Primas Beran hluboce dojat děkoval sv. Otci za nečekaně včelí přijetí,

* Biskup mons. Manziana přišel po konsistoři osobně blahopřát panu kardinálovi. Pak mu poslal dort s lístkem » Na poděkování za suchý chléb, o který jste se děлил se mnou v Dachově. «

ŘÍM. — Kard. Beran odevzdává sv. Otci vázu z českého skla s vyleptanými podobiznami českých nebeských patronů.

kterého se mu dostalo v Římě; děkoval mu za to, že ho jmenoval kardinálem; kněží i věřící ve vlasti přijali toto jmenování s radostí a považují to za poctu pro celou zem. Jejich jménem kard. Beran ujistil sv. Otce nezdolnou láskou a oddaností, pro ně pro všechny vyprošoval na sv. Otci apoštolské pozhnání. Jako projev vděčnosti daroval sv. Otci velkou vázu z českého skla s vyleptanými podobiznami svatých českých patronů.

Po audienci u sv. Otce kard. Beran vykonal návštěvu u vatikánského státního tajemníka kard. Cicognaniho a pak sestoupil do baziliky sv. Petra. Zase první návštěva po 17 letech! Nejdříve poklekl u zábradlí před hrobem prvního z papežů, potom kráčel k památné soše na začátku sněmovního sálu, v hlubokém dojetí políbil její nohu a chvilku zůstal s hlavou opřenou o ni. Na náhodně návštěvníky baziliky toto gesto našeho primasa hluboce zapůsobilo. K nohám sv. Petra kladl utrpení svých 17 let internace a všechno utrpení a oběti svých českých a slovenských spoluobčanů. Další pozornost platila oltáři našeho sv. Václava, pomodlil se tam a zhlédl mozaiky sv. Cyrila a Metoděje, zasazené na památku 1100. výročí příchodu soluňských bratří mezi naše předky. V kryptě pod bazilikou poklekl u hrobu Pia XII. a Jana XXIII. a zhlédl fresku, jak vypadal oltář sv. Václava v staré bazilice Konstantinově. Celá návštěva ve Vatikáně trvala přes půldruhé hodiny.

Vrátí se kard. Beran do Prahy?

V den svého příjezdu do Říma a první dny svého pobytu ve Věčném městě kard. Beran se octl na prvních stránkách světového tisku. Jeho fotografie přinesly deníky nejen katolické, nýbrž i neutrální. Všichni psali o jeho utrpení posledních let, o situaci Církve v ČSR, a jak se dalo čekat, dělali dohady o tom, co kardinála Berana nyní čeká. Dovolí mu komunistický režim se vrátit, nebo ho odsoudí k exilu? Jmenování mons. Tomáška apoštolským administrátorem »sede plena« naznačuje, že kard. Beran zůstává pražským arcibiskupem, i když plnou jurisdikci nad arcidiecézí má mons. Tomášek; tedy se kard. Beran nevrátí, usuzovali. A jejich závěr potvrzovalo prohlášení ČTK. Litovali tohoto rozhodnutí, zdálo se jim, že Sv. stolice udělala přílišný ústupek čs. vládě; ta se kardinála Berana chtěla zbavit stůj co stůj, třeba se vlastně ničím neprovinil, nanejvýš že neustoupil v otázce práv Božích a snad svým pevným postojem se stal symbolem i odporu politického všech nekomunistů v ČSSR. Jiní novináři vážili důvody pro a proti, přijali učiněné řešení jako přijatelné pro obě strany a psali s úctou o primasu Beranovi, který tu velkou obět přinesl k blahu Církve. Levicový tisk jásal; italská L'Unità dala své zprávě — na první stránce — triumfalistický nadpis: »Beran v Praze nahrazen, přijel do Říma, aby tu zůstal«, a zároveň líčila mons. Tomáška jako rozumnějšího, umírněnějšího, který neváhal složit slib věrnosti (podtitulek) socialistické republice, který prý mons. Beran tvrdošjně odmítal, třebaš takový slib existuje téměř ve všech zemích. Kard. Berana se zastala Svatá stolice; v polooficiálním prohlášení šroubovaným stylem římské kurie pověděla dvoji: 1) biskupu Tomáškovi bylo dovoleno dodat k znění slibu slova »sicut decet episcopum — pokud se to shoduje s biskupskou ctí a povinnostmi«; tento dodatek naznačující, že biskup je vázán »více poslouchat Boha než lidi«, čs. komunistická vláda v letech 1949-50 naprosto zamítala a mnoho kněží se pro takovou výhradu octlo ve vězení; 2) slovy, že kard. Beran na žádost Sv. stolice zůstane v Římě, se říká příliš; Svatá stolice to přijala jako tichou úmluvu, v naději, že se tak ulehčí další vyjednávání, ale k ničemu se nezavázala. Proto též kard.

Beran se vyhýbá jakémukoliv prohlášení, které by mohlo mít být jen náznak politický, a kdykoliv mluvil, držel se v oblasti čistě náboženské.

Primas Beran jmenován kardinálem

V pondělí 22. února dopoledne se konala ve Vatikáně tajná konsistoř. Při ní sv. Otec sdělil dosavadním kardinálům své rozhodnutí jmenovat nových 27 kardinálů. Udal též důvody, proč tak dělá, a zmínil se o výrazných známkách tohoto jmenování. Noví kardinálové pocházejí z dvaceti zemí, kardinálský sbor bude nyní ještě více obrazem světové Církve, bude naznačovat, že Církev jde do všech zemí a ke všem národům. Kardinály je jmenováno několik patriarchů východních církví. »Do kardinálského sboru vstupují biskupové, jejichž společná známka a sláva je, že trpěli před lidmi protiivenství pro katolickou víru — sv. Otec zde měl na mysli metropolitu Slipého a primasa Berana — a že statečně vyznávali Kristovo jméno; třebaš zcela nevinní, byli stíženi nespravedlivým trestem.« Kardinály se stávají biskupové z řady předních biskupských sídel: Milána, Florencie, Lyonu, Westminsteru, Baltimore atd.; dále preláti, kteří dlouho pracovali v římské kurii, a konečně několik kněží, kteří prosluli v teologickém bádání, v apoštolátě mezi prostými věřícími a kázáním — sv. Otec zde myslil na kardinály Journeta, Cardijna a Bevilacqua.

Tímto jmenováním kardinálský sbor dosáhl počtu jako nikdy předtím. A přece není to počet příliš velký, máme-li před očima, že kardinálský sbor má představovat celou Církev. Rozšířený počet neumenší, ale zvětší jeho odpovědnost v řízení Církve. Kardinálům bude poskytnuta možnost spolupráce v úřadech římské kurie, sv. Otec v tom vidí posilu a účinnost pro úkoly svého apoštolského úřadu. Rozšířením kardinálského sboru chce zažehnout novou lásku k Církvi.

Po skončení prosluvo sv. Otce zvláštní delegace odešla z Vatikánského paláce, aby novým kardinálům, shromážděným v pěti římských církevních budovách, oznámila jejich jmenování. Náš kardinál Beran čekal na delegaci v sále kongregace pro východní Církev; spolu s ním tam byli východní patriarchové Maximos IV. Saigh, Petr Pavel Mecuči a Štěpán I. Sidarus, metropolita Slipyj a arcibiskup Šeper. Každému z nových kardinálů přečetl jmeno-

vací dekret některý z přítomných prelátů. Přimase Beranovi jej přečetl rektor Papežské university lateránské mons. Antonín Piolanti; na tuto universitu chodí na přednášky naši bohoslovci z Nepomucena. Jménem všech šesti kardinálů promluvil patriarcha Maximos: Děkoval sv. Otci za udělenou hodnost; kéž tento čin přispěje k rozšíření Božího království, k účinnější přítomnosti Církve mezi lidstvem. Zvláštní vzpomínku věnoval kardinálovi Slipému a Beranovi: Přítomnost dvou arcibiskupů, Jejich Eminencí Slipého a Berana, kteří za okolností zvlášť těžkých vynikli svým křesťanským svědectvím před světem, nás ozdobuje světlem a slávou, jíž i Církev ozdobuje postavou těchto dvou velkých mužů. Necht přijmou náš společný hold úcty a upřímného obdivu.

V hovornách paláce kongregace pro východní Církev pak noví kardinálové přijímali blahopřání. Kromě členů naší římské kolonie přišli kardinálovi Beranovi blahopřát ostatní kardinálové, členové vatikánského diplomatického sboru, generální představení řádů a kongregací, biskupové a jeho dávní známí. Francouzský velvyslanec přišel se všemi členy velvyslanectví a kleče žádal zvláštní požehnání pro svou rodinu.

Odevzdání kardinálských odznaků

Šestadvaceti nově jmenovaným kardinálům sv. Otec odevzdal odznaky jejich hodnosti při koncelebrované mši svaté 25. února. Španělský kard. Herrera y Oria dostal kardinálský biret podle dávné tradice z rukou hlavy španělského státu. První část tohoto obřadu se konala po Modlitbě věřících -- před obětováním. Svatý Otec ke kardinálům nejdříve krátce promluvil: povýšením do kardinálského sboru se jim dostane účasti na řízení celé Církve, budou mu bratry, spolupracovníky; kardinálská hodnost jim má být podnětem k ještě větší lásce k Církvi a k práci za zvelebení katolické víry, za pokoj křesťanského lidu a za obranu svobody Církve. Kardinálové se společně pomodlili Vyznání víry. Pak jeden po druhém přistoupili k sv. Otci, vložili své ruce do jeho rukou, slíbili svatému Petrovi a všem jeho nástupcům věrnost, poddanost, poslušnost a spolupráci — u patriarchů a metropolitů Slipého sv. Otec nahradil slovo »poddanost« slovem »bratrskost« a slovo »římská Církev« slovy »katolická Cír-

kev«. »Ano, slibuji,« odpověděl kardinál. Nato ho sv. Otec oficiálně jmenoval kardinálem a přidělil mu jeho titulární kostel. Jako sedmý přistoupil k sv. Otci náš kard. Beran; když vystupoval k trůnu, svatý Otec jako by chtěl vstát, pokynul mu na pozdrav a srdečně se s ním objal. Věřící v bazilice začali nadšeně kardinálu Beranovi po italském způsobu tleskat. Do rukou sv. Otce kard. Beran položil v tomto okamžiku svou osobní věrnost a oddanost, ale též věrnost všech českých i slovenských biskupů, kněží a věřících, kteří už tuto věrnost dokázali způsobem hrdinným. Jako svůj titulární kostel dostal kard. Beran baziliku sv. Kříže na Flaminijské cestě, postavenou r. 1913 k 1600. výročí vítězné bitvy Konstantinovy na Milvijském mostě a Milánského ediktu.

Za všechny kardinály poděkoval sv. Otci za jmenování patriarcha kard. Maximos. »Kéž Vaše požehnání a Vaše modlitby nás provázejí při vykonávání našeho apoštolského úkolu, jenž má za cíl pokoj světa, vítězství svatých Božích církví a jednotu všech,« končil svůj krátký, ale řečnický účinný proslav. Sv. Otec mluvil v šesti řečech: latinsky, italsky, francouzsky, anglicky, německy a portugalsky. Zase zdůraznil světový ráz kardinálského sboru, pozdravil jednotlivé skupiny kardinálů — »biskupy, kteří svou statečností ve vyznávání víry si získali obdiv a chválu všech dobrých« — a končil slovy o duchovní strážce kardinálského úřadu: jsou účastní pravomoci papežovy, jsou služebníky Církve víc, než byli předtím. A nakonec zdravil poutníky, kteří přišli do Říma, aby byli svědky povýšení svých rodáků nebo arcibiskupů.

Po skončení projevu pokračovala nad hrobem sv. Petra koncelebrovaná mše svatá. Náš kard. Beran stál čtvrtý po pravici sv. Otce, mezi paderbornským Jägrem a rouenským Martinem. Některé modlitby, především slova konsekrace, se kardinálové modlili společně, jiné jen některý z nich. Zvlášť dojemně působil na všechny v bazilice Otčenáš — modlila se ho celá bazilika.

Po modlitbě Po přijímání následovala druhá část odevzdání kardinálských odznaků. Kardinálové dostali z rukou sv. Otce kardinálský prsten, purpurovou čepičku a purpurový biret. »*K chvále všemohoucího Boha, k oslavě Apoštolské stolice přijmi purpurový biret, znamení to velké důstojnosti kardinálské; tento biret ti má připomínat, že se máš ukázat neohroženým v úsilí o povýšení svaté víry, o mír a pokoj křesťan-*

ského lidu, o svobodu a rozšíření svaté římské Církve až k prolítí krve. « Kard. Slipyj a náš Beran tu krajní statečnost už ukázali. Nebylo divu, že když přistupovali k sv. Otcí, věřící jim za tento jejich příklad zase děkovali potleskem. Podobně zdravili černého kard. Zungranu a kard. Cardijna, apoštola dělnické mládeže.

» Mluvím k vám jako učitel a Pán, končil sv. Otec. Jděte do svých zemí a církví, kažte evangelium, buďte svědky Kristovými, budujte svatou Církev Boží, žehnejte všem a neste jim pokoj Kristův. A Pán Ježíš Kristus, věčný pastýř a král celého světa, nechť vás vede a opatruje i se stádcem vám svěceným. «

Slavnosti odevzdání odznaků novým kardinálům bylo přítomno mnoho Římanů i poutníků, především ze zemí a měst, odkud noví kardinálové pocházejí nebo kde vykonávají svůj apoštolát. Zmínky zasluhují presidenti dvou afrických republik Horní Volta a Togo spolu se svým barvitým doprovodem, ministerský předseda Irska, zástupci italské a francouzské vlády. Pražského arcibiskupa kard. Berana provázeli kněží a členové české a slovenské kolonie z Říma. Při obřadech — podobně jako předcházející dny — mu asistoval jako sekretář rektor koleje Nepomucena mons. Planner, vlečku mu nesl dp.

dr. Jaroslav Pole a jako laik komorník pan Karel Weirich. Mnoho přítomných v bazilice šlo po obřadech políbit kard. Beranovi jeho prsten a ujistit ho svými modlitbami za něho i za jeho vlast.

Vatikánský L'Osservatore Romano téhož dne uveřejnil seznam kongregací, jejichž členy sv. Otec jmenoval nové kardinály. Kard. Beran je členem kongregace pro udělování svátostí a koncilu. Zajímalé je, že kardinálové Martin z Rouenu a Shehan z Baltimore byli jmenováni členy sekretariátu pro jednotu křesťanů; znamená to, že sekretariát zůstane i po koncilu a že je do jisté míry postaven naruven ostatním římským kongregacím. Byl též uveřejněn seznam titulárních kostelů, které kardinálové dostali: jihoafrický Mc Cann např. má kostel sv. Praxedy, v němž je pochován pražský arcibiskup Jan z Jenštejna — jehož generálním vikářem byl sv. Jan Nepomucký a který odešel do vyhnanství z Prahy v naději, že se do pražské arcidiecéze vrátí pokoj; kard. Shehanovi byla přidělena bazilika sv. Klimenta, v níž je pochován sv. Cyril; kard. Šeper ze Záhřebu je titulářem moderního kostela sv. Petra a Pavla v římské výstavištní čtvrti EUR, kard. Cardijn kostela sv. Michala archanděla v dělnické čtvrti Pietralata — v tomto kostele Pavel VI. na Hod Boží vánoční sloužil druhou svou mši svatou. Někteří kardinálové se ujali řízení svého titulárního kostela hned po svém jmenování. Kard. Beran, jak se dovídáme, se ujme svého titulárního kostela v den svých jmenin, na sv. Josefa.

»NE PRO VŠECHNO LZE VŠAK UMÍRAT.«

Dlouhé, dlouhé řady působí obyčejně tísnivě. Prožíváme u nich maličkost lidského jednotlivce. Bohaté duševní zážitky se ztrácejí, mizí a poutník se stává bezvýznamnou tečkou v davu. Je-li tomu tak v životě, tím víc se to jeví při smrti. Civilní hřbitovy nepůsobí tak tísnivě, jsou příliš rozmanité. Ale velká vojenská pohřebiště z dob války jsou všechna takového druhu jako v jihoslovanském Mirogoji, které zapůsobilo na mladého Jiřího Wolkeru: » Ty kříže dřevěné, tak stejné, tak stejné, jak stejná je smrt vojáků zabitých v boji ! «

Když se živý zastaví nad hrobem mrtvého, neobejde se to bez němé otázky. Jinak bychom se dovedli už s lehkostí ptáka přenést přes všechno. Marnosti se zapomenou, lži se omluví, krádeže zamlčí, násilnosti odůvodní. Ale nad mrtvým, nad hrobem, se této » životní logice « zastaví dech. » Každý mrtvý se přitiskl ke mně jako hlas úpěnlivý, « píše Wolker, » každý mrtvý

se ptal: Pověz mi, živý, proč jsem umíral? Kořeny v květech mohou slunce uchopit, mrtvý v živém se doví, proč pad; pro krále, vlasti, pro vše je možno se bít, ne pro všechno lze však umírat ! «

Pracovat v mládí, abychom si zajistili stará léta, se považuje za spořádanost. Bít se, abychom si uhájili čest a dobré jméno, může být odvahou. Stát se vojákem a chránit svou zem se může nazvat láskou k otčině a věrností. Jméni, sláva, vlast jsou hodnoty, ale všechny mají smysl jen v životě. Co mohou znamenat pro mrtvého? Kult padlých hrdinů, jak kdosi napsal, je křečovitý pokus buržoasní morálky dát smysl okamžiku, v kterém se všechno smysl ztrácí. » Pro všechno je možno se bít, ne pro všechno lze však umírat ! «

Víme dobře, že staré národy nebyly tak skeptické. Život pro ně znamenal málo, a proto i jeho ztráta ve prospěch všeobecného dobra

se považovala za něco svatého, za nejvyšší cíl života. Po tisíciletí se školní mládež povzbuzovala lyrickými úvahami o nápisu termodynamickém: » Poutníče, jdi a zvěstuj Lakedaimonským, že my tu ležíme, jak zákony kázaly nám. « Nedá se říci, že by moderní doba neznala panegyriky podobného druhu. Kolik je básní, proslovů, vzpomínkových alb a školních filmů na oslavu těch, kteří svůj život položili na oltář vlasti ! Jsou všechny upřímné ? Podlost by byla přetvařovat se tam, kde šlo o životy jiných. Generace, která žije v míru a svobodě, musí být opravdu vděčná těm, kteří tyto hodnoty vybojovali a za ně padli.

Oddá-li se však někdo hloubání nad tímto vděkem příliš vážně, může se mu v duši zahnízdit hluboká skepse, jak se svého času přihodilo Bělinskému. V mládí zbožňoval Hegela, ale pak se s jeho myšlenkami rozešel právě pro kult hrdinů lidství. » Nemá smysl odvolávat se na tzv. pokrok nebo na vývoj celého lidství, aby se tím ospravedlňovala smrt lidí předcházejících. Tak se stává, že se celé generace obětují pokolení přítímu, lidé z minulosti musejí zaplatit svými bolestmi a pracemi cenu šťastného života pro své potomky. To je proti důstojnosti a smyslu lidství. Já sám si nepřeji štěstí, dokud nejsem jistý, že je šťasten každý můj bratr, kost z mé kosti a maso z mého masa. Jinak nechci být šťasten ani zadarmo ! « Také u Dostojevského v Bratřích Karamazovských Ivan odmítá vstupenku do nového šťastného světa, která by měla být zaplácena slzami nevinných dětí. Žádná lidská společnost se nemá rovnat Bálovi, který se živil lidskými oběťmi. Náš Jiří Wolker se zdá méně radikální, ale klade týž problém s jemností básníka : » Pro krále, vlasti, pro vše je možno se bít, ne pro všechno lze však umírat ! Ó mrtví z Rus, Němec, Čech a Francie, v dlaně mé kladete dědictví hrobu a krve ... Otázku vaši těžkou a slavnou jak zvon, co možná nejvýše v hrudi své zavěšuji ..., živou otázku vaši, ó mrtví ze všech světa front ! «

Otázka je skutečně velmi závažná. Lidské životy už padají od staletí, ale padne-li i smysl jejich oběti, pak se řítí mravní řád světa a nastává doba všeobecné anarchie. Právzor ruských revolucionářů Bakunin se skutečně přesvědčeným anarchistou stal, právě když domyslel do konce myšlenku o neužitečnosti lidských

VELIKONOCE

*Také jsem se kdysi k tobě
blížil za hlaholu zvonů,
na zelené ratoletsi
padal květonosný dech.
A pohledy milionů
hořely v tvém utrpení,
stoupaly jak ptačí hejna
nad jezera střež.*

*List a květ a pták a vítr
korunovaly den boží.
Jenom stíny na zahrádkách
ve tvar kříže kladly se.
A jak vítr jimi houpal,
ty tam, proboděný noží,
výškou mého smu jsi stoupal
do nebeských bran.*

*Stromy vzpínaly své ruce,
zvony v šat tvůj oděly tě,
křídla krve nesla nás
nad bolest a zmar.
A jak jsem stál na úsvitě,
jaro plakalo mi v rukou,
syn člověka odcházel jím
do svých legendárních jar.*

Josef Hora

Ze sbírky » Dvě minuty ticha «

obětí ve prospěch ostatních. Než stejný problém dovedl otrást i hluboce věřícím Solovjevem. Otevřela se před ním propast ještě hlubší, beznadějnost anarchie náboženské. I křesťanství je totiž vybudováno na oběti a smrti pro druhé. Kristus zemřel za lid, obětní Beránek Nového zákona byl zabit, abychom my žili v novém, lepším, křesťanském světě. Zadržil se tedy do velké řady hrdinů lidstva, těch, kteří položili svůj život za ideál, za štěstí budoucích generací. Právem budí obdiv i u těch, kteří stojí stranou od jeho Církve. Víme o něm málo, tvrdí M. Caudius, ale těch pár svědectví bible, v kterých čteme o jeho životě a jeho oběti, jsou přece jen tím nejhezčím, co kdy bylo na zemi. Goethe se přiznal, že z osoby Kristovy vyznačuje takový lesk vznešenosti, jaký země ještě neviděla. Není divu, vždyť je » světlo světa a světlo svítí ve tmách « (Jan 1, 5), bohužel, a zde se zatajil dech Solovjevovi, » tma jej nepojala «.

Od Kalvárie až do dnešních dnů se běhlají na hrobech kříže, je jich miliardy (» Ty kříže dřevěné, tak stejné, tak stejné, jak stejná je

smrt vojáků zabitých v boji «). Ti, kteří chtěli vřadit Krista mezi velikány lidstva, měli dobrý úmysl přiblížit ho moderní skeptické generaci. Solovjev však odkryl bláhovost a nebezpečnost tohoto smýšlení. Chtěli by i z Božského Slova udělat oběť čistě lidskou, ušlechtilou sice, ale problematickou a možná i marnou. Cožpak se dá říci dnes po dvou tisíci letech, že by ideál Kristův zvítězil? « Kristus otevřel cestu k vítězství nad zlem, » píše Solovjev, » ale dá se říci, že je pramálo těch, kteří po ní jdou. Spása světa je radostnou zvěstí, ale svět leží stále hluboko ve zlu. «

Stála tedy oběť Kalvárie skutečně za to? Otevřela jen cestu novým křížům, statickým nověra obětí, řadě mučedníků Kristových. V této hluboké skepsi, která by i jej byla zavedla do tmy anarchie, Solovjev znovu otvírá Písmo svaté, aby tam studoval druh smrti a oběti Kristovy. A našel, co hledal. Objevil, že smrt na Kalvárii má v sobě jeden zvláštní prvek, kterým se liší od všech obětí ostatních. Kristus zemřel a vydal se za lid, jako všichni velikáni lidstva. Učinil však to, co nikdo z nich dokázat nemohl: vstal z mrtvých. Poprvé v dějinách se tu překonává ono pochybné a nedořešené dilema: *jeden* umírá, aby *druhý* žil. Ve

skutečnosti Kristus umřel, aby *on sám* žil a ti *druzí s ním*. Svátý Pavel si byl dobře vědom tohoto zvláštního rázu oběti Kristovy, když napsal: » Nevstal-li Kristus z mrtvých, pak je naše víra marná a naše kázání zbytečné « (1 Kor. 15, 17). Nebyl by totiž Ježíš z Nazareta ničím jiným než hrdinou lidstva, kterému se klade pietně věnec na hrob, nebyl by spasitelem, vítězem nad smrtí.

I po něm se umírá, celá řada křesťanských mučedníků odhazuje život, jak se odhazuje náhodně utržený květ, ale všichni umírají k životu s Kristem. Můžeme dodat, že oni znají odpověď na » těžkou otázku « Wolkerovu, který na jiném místě praví, že » smrt není zlá, je jen kus života těžkého «. Ale to má svůj smysl jen v křesťanství. Křesťan umírá, aby žil, on sám a s ním všichni ostatní. Proto se nebojí umírat ani pro krále, pro vlasti, pro ideál, ale možná i docela náhodně a jakoby nadarmo. Vždycky umírá v Kristu a s Kristem, který » smrtí přemohl svět «. Smrt vyznavačů Ježíšových je » tak stejná, tak stejná «, navenek se ničím možná neliší od těch ostatních, ale jemu se stává skutečně » kořenem, který v květu uchopí slunce «. Slunce je totiž současně obrazem Krista a života. T. Š.

PŘEHLED KONCILOVÉHO USNESENÍ » O CÍRKVI «

Věřoučné usnesení » O Církvi « vydal 2. vaticánský koncil dne 21. listopadu 1964, na závěr svého třetího zasedání. Je to bezpochyby nejdůležitější výnos celého sněmu.

Usnesení se v latinském znění jmenuje » Constitutio dogmatica De Ecclesia «. Slovo *dogmatica* však neznamená víc než » věroučné «. Není to vyhlášení nového dogmatu, nového článku víry. To se připomíná v dodatku. Ale i tak je to neobyčejně významný a pro katolíky závazný projev učitelského úřadu Církve.

Usnesení má osm kapitol a dva dodatky. První kapitola je nadepsána » O Církvi jako tajemství víry «. Tím chce koncil říci, že Církev je sice lidská společnost, kterou každý vidí, která má své badatelsky zjiitelné dějiny, svou právně stanovenou organizaci, svůj statisticky zachytitelný rozsah, ale že to všechno nevjadřuje celou její skutečnost. Ve světle Božího zjevení,

ve světle bible a prvokřesťanské tradice, ve světle křesťanské víry má Církev duchovní rozměry, které nevěřící pozorovatel nevnímá a které do jisté míry přesahují každé lidské chápání. Obrazně řečeno: Církev se podobá ledové kře, která jen zčásti vyčnívá nad hladinu, ale má v moři mnohem větší rozsah, prostému oku neviditelný.

V tomto smyslu je základ Církve položen skutečností, že v Kristu se Bůh stal člověkem a že vtělený Bůh vykoupil lidstvo. Církev je společenství těch, kdo jsou s Kristem spojeni. Skrze něho mají účast v životě tří božských osob. Písmo svaté tuto duchovní skutečnost, pro lidské chápání tajemnou, znázorňuje různými obrazy, např. obrazem vinného keře, jehož kmen je Kristus, obrazem lidského těla, jehož je Kristus hlava.

Jeden způsob, jak se má chápat Církev,

sněm zvláště zdůrazňuje, protože se na něj zapomínalo, a je právě dnes velmi důležitý. Máme na mysli *Církev jako Boží lid*. Tomuto pojetí věnuje usnesení svou druhou kapitolu. Bible Nového zákona nám totiž ukazuje, že Kristova Církev je jakési pokračování vyvoleného národa, kterým byli ve Starém zákoně Židé, ovšem pokračování na vyšší, duchovnější a obecnější rovině. Tento nový Boží lid shromažďuje lidi všech pozemských národů a tvoří z nich jeden celek náboženský, ne politický. Ale i zde je to lid, který si Bůh vyvolil za vlastní a s kterým sjednal úmluvu o věrném vzájemném přátelství. Ta nová úmluva byla sjednána v Kristu, který je zároveň Bůh i člověk, a byla zpečetěna jeho obětí krví, když za lidstvo umřel na kříži.

Chápat Církev jako Boží lid, to má i významné důsledky v denním životě. Jen tak je totiž každému jasné, že Církev jsou všichni katolictví křesťané — ba že k ní do jisté míry patří i křesťané navenek odloučení, a ne tedy jen hierarchie a duchovenstvo.

Boží lid, vyvolený národ nové úmluvy, je sice dědic svatých hodnot a má mezi sebou skutečné světce a světice, ale jsou v něm také hříšníci a jejich hříchy leckdy vrhají stín i na celek. Proto musí i Církev jako lidská společnost dělat pokání a musí se ustavičně obnovovat v duchu Kristově. Kromě úředních úkolů, svěcených papeži, biskupům a duchovenstvu, mají na život Božího lidu významný vliv také » charismata«, nadpřirozené duchovní schopnosti, které Duch svatý dává komu chce, i prostým věřícím, leckdy právě ženám a mladým lidem.

Ani na jednu ani na druhou složku se nesmí zapomínat. Když se koncil zmínil o mimořádných darech Ducha svatého, kterými Bůh pomáhá Církev řídit takřkajíc zdola, přechází k hierarchii, která z Božího pověření Církev řídí shora. Třetí kapitola usnesení je nazvána: » *O hierarchické ústavě Církve a zvláště o úřadu biskupském*. « - » Hierarchie « znamená » posvátná vláda«, a v katolické Církvi tímto slovem označujeme hlavně papeže a s ním spojený biskupský sbor. První vatikánský sněm v minulém století vyjádřil prvenství římského papeže jako viditelné hlavy celé Církve, ale kvůli tehdejšímu politickému událostem se už nedostal k tomu, aby také pojednal o úřadu biskupů

a o významu jejich sboru. Proto potřeboval doplnění — a to právě vykonal 2. vatikánský sněm 3. kapitolou svého usnesení » *O Církvi*«. V podstatě jde o to, že papeže nemáme vidět jako nějakou osamělou veličinu, nýbrž jako hlavu a mluvčího světového biskupského sboru. Papež ve svých úředních úkonech jedná jménem sboru biskupů a je vhodné, i když ne nutné, aby jednal v praktickém spojení s ním. Biskupský sbor není schopen jednání bez své hlavy, římského papeže, ale není to jen sbor jeho poradců, má opravdovou účast v jeho duchovní vládě. To se nejdokonaleji projevuje všeobecným církevním sněmem neboli koncillem. Ale jsou možné i jiné způsoby biskupské účasti v řízení Církve, např. světová biskupská rada, v které by biskupové každé země měli svého zástupce, anebo i rozšířená pravomoc místních biskupských konferencí pro některé otázky.

To všechno je katolickému teologovi dosti jasné. Proto byly s určitými rozpaky přijaty vsuvky a dodatky, v kterých se poněkud úzkostlivě opakuje katolická zásada opravdového prvenství římského biskupa. To je však jen jako malá chyba slohová, která nic nemění na celkovém epochálním významu usnesení.

Kromě úřadu biskupů a jejich kolegiality — sbornosti — ve spojení s papežem se 3. kapitola zabývá také sborem kněží, který spolupracuje s biskupem v jednotlivých diecézích, a úřadem jáhnů, který se v západní Církvi v zásadě obnovuje jako pevná složka duchovní správy.

Ve čtvrté kapitole usnesení se vyvozují další důsledky z chápání Církve jako Božího lidu a pojednává se o *laicích* a jejich apoštolátu, který má své samostatné, nenahraditelné úkoly v úsilí o posvěcení světa. Toto naprosto kladné hodnocení laiků je novinka v dějinách koncilů. — Všichni křesťané, duchovenstvo i laikové, jsou také povoláni ke svatosti. O tom pojednává 5. kapitola » *O všeobecném povolání ke svatosti v Církvi*«. — Jakými specialisty v úsilí o křesťanskou dokonalost jsou řeholníci a řádové sestry. » *O řeholnicích* « pojednává 6. kapitola. Všechno úsilí o svatost předpokládá zaměření každého křesťana a celé Církve k životu budoucího věku. Proto sněm v 7. kapitole mluví » *O eschatologické povaze Církve a jejím spojení s Církví nebeskou*«. » Eschatologii « se tu myslí

zaměření k posledním věcem, k věčnosti. — Nebeská Církev, to jsou svatí, kteří už vidí Boha. Mezi nimi má čestné místo Maria, matka Kristova. V duchu bible zázorňuje koncil Marii jako živý obraz Kristovy Církve. Tomu

je věnována osmá, závěrečná kapitola usnesení :
» *O blahoslavené Marii Panně Boharodiče v souvislosti s tajemstvím Krista a Církve.* «

Jiří Babor

ALEXANDER HEIDLER

JÁDRO KATOLICKÉHO EKUMENISMU

» Mnoho jich přijde od východu a od západu a zaujmou místo u stolu s Abrahámem, Izákem a Jakubem v nebeském království « (Mt 8, 11). Těmito slovy Ježíš naznačil, že do jeho duchovního království, do jeho Církve už zde na zemi, se sejdou lidé z různých národů, jako když se pozvaní hosté z různých míst scházejí k jednomu prostřenému stolu. Hosté jsou mnozí a různí, ale stůl je jeden. Tak si to představoval Kristus — a tak si to přeje i dnes. Je tedy v rozporu s jeho vůlí, že se lidé, kteří se k němu hlásili, během staletí přestali snášet a vytvořili si takových stůlů celou řadu. To dnes všichni cítíme, katolíci, pravoslavní i evangelíci. Všichni zase toužíme po jednotě a modlíme se o ni.

My katolíci máme nyní zvláštní důvod, abychom se zabývali myšlenkou na sjednocení křesťanů, myšlenkou ekumenickou. Na stromu druhého vatikánského koncilu dozrál jeden z jeho nejcennějších plodů, dekret » O ekumenismu «, který byl vyhlášen 21. listopadu 1964. Co znamená to usnesení pro náš katolický život a jaké úkoly nám ukládá ?

Když se zadíváme na *dosavadní* postoj katolíků ke křesťanům jiného vyznání a k jejich církvím, můžeme často pozorovat dva výstřelky. Jedni vycházeli z předpokladu, že ti, kdo se odloučili od katolické církve, nemohli mít dobrou vůli, a že dobrou vůli zpravidla nelze předpokládat ani u těch, kdo v jejich bludu setrvávají. Viděli v nich prostě kacíře a rozkolníky, s kterými nemůžeme hovořit, dokud neprojeví ochotu kajicně se vrátit do pravé církve, kterou opustili, a podřítit se jejímu pořádku. Tito horlivci zapomínali, že se za určitých okolností mohou zčásti mýlit i lidé dobré vůle — a že naopak lidé, kteří mají objektivně pravdu, mohou tu pravdu druhým zastírat špatným vyjadřováním nebo i špatným živo-

tem. Ztotožnili skutečné články katolické víry se všemi možnými názory a předsudky, které kolovaly mezi katolickými věřícími, a zapomínali přitom na výzvu svatého Pavla : » Nemyslete si, že jenom vy sami víte všecko nejlepší ! « (Řím 12, 16.)

Není divu, že takový postoj leckdy vyvolal výstřelek právě opačný, náboženskou a církevní lhostejnost. I lidé, kteří se považují za věřící katolíky, někdy říkávají : » Víra jako víra, církev jako církev ; hlavně je být slušným člověkem a uctívat Boha, jak kdo dovede a jak ho tomu jeho rodiče naučili. « Takto smýšlející lidé považují různá křesťanská vyznání za něco příjemně pestrého, co se navzájem zajímavě doplňuje ; a pokud vůbec cítí potřebu křesťanské jednoty, například na obranu proti útočnému bezbožectví, domnívají se, že by to mohla být záležitost velmi jednoduchá : každá církev ať něco sleví a všechny dohromady ať vytvoří světovou křesťanskou federaci ; v ní by mohl být římský papež čestným předsedou, a jinak by si každá církevní obec věřila a dělala, co by chtěla. Tito lidé zapomínají, že pravda je jen jedna — a že křesťanství není založeno na pouhých filosofických dohadách, nýbrž na zjevené pravdě Boží, která je pro každého člověka závazná, jakmile ji náležitě poznal. Právě proto jsme my katolíci přesvědčeni, že se Bůh skrze učitelský úřad Kristovy a Petrovy církve postaral o to, aby se nám zjevená Boží pravda vždy také aspoň v podstatných bodech správně vykládala. Články víry v katolickém pojetí nemají nic společného s naukovou strnulostí moderních totalitních režimů, s jejich takzvaným dogmatismem, proti němuž jejich přívrženci marně bojují ; katolická dogmata mohou a mají být vždy hlouběji vykládána, vždy uceleněji doplňována ; ale jsou to nutné a bezpečné orientační tabulky na cestě k plné Boží pravdě.

Bez nich lidská myšlenka ve vznešené, ale obtížné oblasti náboženství snadno zabloudí, i když se zdánlivě opírá o slova bible; a tak nelze dosáhnout ani pravé křesťanské jednoty, která musí být jednotou nejen v lásce, ale i v pravdě. Katolík, který je v pokušení přemáhat zlo křesťanského rozpolčení věroučným kompromisem, ustupováním i od článků víry, ať pamatuje na výzvu sv. Pavla: »Nedopust, aby tě zlo přemohlo, nýbrž přemáhej zlo dobrem!« (Řím 12, 21).

»Přemáhej zlo dobrem« ale jak to tedy máme dělat? Druhý vatikánský koncil nám svým dekretem »O ekumenismu« ukazuje cestu, která je sice těžší než oba jmenované výstřelky; vyžaduje více myšlení, a myslit, jak říkal Masaryk, bolí; ale jen tato cesta je správná a jen ona může být účinná.

Koncil vychází z předpokladu, který vyžaduje bratrská láska a k němuž nás opravňuje i zkušenost. Předpokládá, že věřící příslušníci křesťanských církví, odloučených od církve katolické, jsou ve svém náboženském přesvědčení osobně upřímní a mají dobrou vůli, i když se objektivně v některých naukových bodech mýlí. Je-li tomu tak, pak je i jejich společenství, jejich církev, ohniskem nesporných, i když objektivně neúplných křesťanských hodnot, a může být nástrojem působení Ducha svatého.

Ale jak si pak máme vysvětlit, že tito upřímní křesťané při vši dobré vůli nenacházejí celou pravdu? V tom je jistě tajemství Boží prozřetelnosti. Ale jedna odpověď je nasnadě. My katolíci a celá naše církev, pokud je lidskou společností, jsme jim poznání celé pravdy neusnadnili, někdy naopak ztížili a mnohdy téměř znemožnili. Naše osobní i církevní praxe často nebyla věrným obrazem naší nauky, a ani tu nauku jsme vždy ve své kazatelské a učitelské činnosti nevykládali opravdu katolicky, to znamená obecně, ucelené, vyvážené a tak také pro každého upřímného křesťana přijatelně. Proto klade druhý vatikánský koncil hlavní důraz na vnitřní obnovu katolické církve v pravém duchu Kristově, na obnovu její bohoslužby a celého jejího života. Právem v tom vidí první předpoklad sjednocení s ostatními křesťany a podmínku účinné pomoci Boží, bez níž se to dílo nemůže zdařit.

Na tomto pokorném a pravdivém základě má

být zahájen rozhovor s odloučenými křesťany, rozhovor nesený duchem bratrské lásky. *Nejde při něm tedy vlastně o to, aby se ostatní křesťané vrátili. Jde o to, abychom se jednou všichni v celé Kristově pravdě sešli.*

»Jak jen možno pokud to záleží na vás žijte v pokoji se všemi lidmi« (Řím 12, 18). Tato výzva sv. Pavla platí zvláště o našich vztazích k příslušníkům jiných křesťanských vyznání. Jak je právě dnes třeba svornosti všech, kdo věří v Boha a v Krista, k účinné obraně proti útokům ateismu! Jak se proto zvláště my, čeští a slovenští katolíci, zatížení tolika historickými spory, musíme varovat všeho, čím bychom se mohli dotknout věřících bratří jiných křesťanských vyznání! Jak je dnes v naší vlasti nutné, aby se v každé dílně, v každé čtvrti, v každém učňovském nebo studentském domově navzájem našli věřící křesťané všech vyznání a účinně si pomáhali! A jaké zázraky můžeme očekávat, budeme-li spolu uslechtili soutěžit ve věrném a obětavém plnění příkazů evangelia a budeme-li se svorně a někdy i společně modlit s Kristem, naším společným Pánem: »Aby všichni byli jedno« (Jan 17, 21).

B. SVATOŠ: Motiv z jižního Tyrolska.

BOŽÍ HOD

Krásná a slavná to byla mše svatá ráno. Kostel jeden květ, oltář háj — v prsou jedna radost, jeden zpěv.

Alleluja - Alleluja! Nikdo nemlčel, každý div nevyskal.

I po mši svaté lidem jako by se ani nechtělo z kostela, zatopeného sluncem a provanutého poetickým kadidlem — nerozcházeli se, ale sečkali ještě, až velebníček za zvuku veselé fugy modlitbou a svatou vodou posvětil v podnoží oltáře poskládané bohatství »babiček« (bábovky, buchty — místo velikonočního beránka) a vajíček ...

Bez snídaně na mši svatou šel dnes celý dům. A teprve po mši svaté rodina sborem obklopila stůl, požívajíc s citem modlitbou kněze posvěceného daru Božího: »babičky« a na tvrdo vařená, březulkou na červeno i modro a do žluta obarvená vajíčka.

Pojedli a oloupané skořápky hospodyně pečlivě sbírá, aby je dala a rozhodila tam, kam nešlápně hříšná noha lidská: totiž na záhonky zahrádky, aby dobře tlačila zelenina.

A hospodář, zapáliv si sváteční cigárku, vychází už zatím do polí, podívat se, vzchází-li kde pozdě zasety ječmen, houstne-li lednem vymrzlá ozimina a pučí-li jetel.

Jak bylo dnes v polích krásné!

Ojedinělé, k zemi skloněné postavy sedláků širokými kroky rozcházejí se od dědiny a zase zpět, jako po šňůře se vlekoucími brázdami. Tam na kopci k vrchu posouvá se mohutné tělo Filípkovo, nalevo od něho bílými rukávy košile svítí Stěskalovo skalnaté poprsí. Vyšel si za humna, jen tak bez kabátu, v pouhé vestě jen: šel a šel dál a dál, až už se mu ani zpět nechtělo — tak mile mu pod rukávy podfukoval větríček. Skřívani plesají do strhání a v tichu sváteční chvíle slyšet jedině jejich jemný hlaholivý zpěv, třesoucí se s tělem jejich nad šířavinou opuštěných tratí a niv.

Není snad v roce chvíle krásnější a chvíle snivější, kdy tak sladko se to bloudí liduprázdnou krajinou, bez šumotu černé práce všedního dne, a naplněnou jen tím plesem skřívánů,

zlatem slunečního jasu, něžnou zelení a přísňným tichem svátečního dne. Modroučké nebe rozvírá se do nekonečných dálek a ostrým krajem ztrácí se za světelnými obzory. Žádný lidský ohlas neruší tiché té velebnosti země — ni rušný vůz ni bič, zmlknul i protivný skřek vran, a lahoda, měkká, vonná, šťastná lahoda bílého, jakoby něčím velkým prolitého dne něžně hladí a hladí zimou sešvihanou tvář.

A duše, nenasytá velebných těch šířavin a širokých prostor mlčících lánů, mimoděk se nese tam k zelenajícím se doubravám, odkud větrík zadýchal fialkou.

Ah, ten les!

Klokotem hlaholí zvony v okolních dědinách a bublavými vlnami jako by se slívaly sem do zapadlého úvalu, kde mrou a v němotu se ztrácejí jako dlouho a stále mírněji a mírněji šeptající ozvěny. A všude, kolem dokola po všech širokých končinách Moravy zvony tak svým tlukotem volají jako ovečky poslušný a věrný svůj lid, všude, po všech končinách země, po všem okruhu zemském v tu chvíli v chrámu Boha svého vzývá křesťanský, za hlaholu zvonů k oltáři se ženoucí, do prachu země padající, do prsou hlasnými údery se bijící katolík. Celý ten obraz v prachu před Bohem kořícího se lidstva jako by letem zamíhnul se ozářenou lesinou. — Tu doubrava začínala zde krásný svůj život vonnými výdechy, prochvívajíc stíny zase svých a ještě velebnějších katedrál.

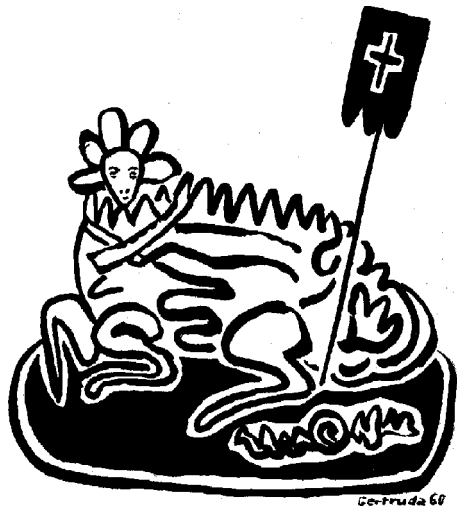
A všude to tiché ticho, velké, světlé ticho svátečního dne ... A jen ten les šeptal zmatečnými rty, jak jen v bílých, čistých svých snech blouznívá duše nevinná.

Jak zlaté hvězdičky u nohou, na pūdě zetlelé zimou problemukují něžné pohárky křivatce, růžově ze všech stran houštinou zardívá se plícník. Voní břízka, voní mech a doubrava šumí; lesy hovoří jak živé — plnými proudy zahrává dech, a zabloudilý vítr sem chladivými ještě pocely ovívá nějak divným, nezvyklým ohněm rozpálenou tvář.

Bažant kdesi u záspy v bujnosti zařval jak vyplašen, ale zmlknul hned a jako by se sám

lekl ostrosti svého hlasu — už ani nezahles. Líska zašeptala mladoučnou listvou a zaklátila svými vršky, shazujíc poslední pel sprašujících jehnědek. Suché listí na zemi jemně praská pod napínajícími se štětkami, deroucími se na povrch země, o které lid říká — v tu chvíli že je slyšet i trávu růst. A tu, hle — zrovna u cesty, na první svou výpravu pod vetším, starobou už vyhlodaným dubem vytáhli probuzení mravenci. Co je jich, Bože, co je jich! Táhnouce jak nesčíslný válečný voj bez konce za neviditelným vůdcem a všichni vedeni jak jednou, kdesi před nimi a nad nimi vlající myšlenkou. V zmateném chóru žvatlají ptáci, bublají vlnky v lesním korýtku, motýl stíhá motýla, broučka brouk. Přes palouček do křovin přenesl se zvonek, a odtud ostrými údery úzkého hrdélka bíčuje poddaný, sluncem nahřátý, vůni jara prosycený vzduch. Tam třesák štěbetá, pohazuje rozpustile ocáskem, pěnice pípá, měkkými kroky přešlapujíc z větvičky na větev, zavrzal a ohněm svých prsíček zahřel čermáček, na vysokém modřínu v zpěvu se rozplýval drozd.

Víc a víc k polednímu vzrůstá slunce znoj, a když z věže habruvské a ze všech věží kolem dokola uhodil poledňák, vrací se člověk z nezapomenutelných potulek — ještě se ohlíží,

ještě se vrací — dýchá, dýchá — šťasten ještě naposled se sklání ke kvetoucím trsům fialek, a jako by se ani nadýchat nemohl jejich vůně, zas pro nové a nové se shýbá — a ještě krásnější, ještě temnější a vonnější, pranic nedbaje, že mu hojně rosa prýští s čela a hojnými proudy stéká do nasbíraného vůně bohatství.

ŠLOHAČKA

Boží hod byl posledním krásným dnem; o červeném pondělí už načal svou bláznivý apríl. Slunko svítí, ale nehrčeje, ba zdá se, jako by pojednou i kousalo studenými svými zuby teple už navyklou pleť. Ale ohlas veselého jara přece už jen zůstal, a dědina všechna vře plným, klototavým životem.

Jaký shon!

Děvčat nevidět. Kluci opanovali pole po celý den. Co se jich vyrojilo ze všech skulin domků běloučkových a shrbených chat! Školáci, i ti maličtí s mlíčenem vžadu, prohánějí se jak srnci prostorným návším, a jednoho není, který by nebyl vyzbrojen žilou, spletenou z červených a žlutých prutů vrbových, nebo aspoň kusem dřeva, sladkého v ústech, štíplavého na zádech. Ti maličtí mají své mrskačky i opentlené, výrostci zase jen tak nahonem za holínku zastr-

čenou rákosku, uříznutý prut lískový. Celé hordy těch Tatarů jak na koních pobíhají dědinou, a běda děvčeti, nemá-li nožky jak vítr a oči jestřábí; neunikne ze všech stran nadskakujícím barbarům. Každou chvíli zaskučí někde dívčí hrdlo v podsínce, vzduchem projede divoký smích a líčený vřesk doopravdy i s láskou bitých obětí. A zas ozve se návším dusot okovaných bot, pronásledujících lehký, svižný krok dívčích gazel. — Diškanty vrískají domem i návším zběsilým rykem divochu, docela zvláštním a v roce jediným, ozývá se celá ves. Místy — jako by kočky se to tam praly — strhne se děsivý lomoz, a za chvíli — jedna, dvě tři — sukně za sukní, rozlítlo se jich a zašustěl celý houf. Chlapci přistihli tam v závětrí uschovanou celou ženskou společnost.

Kdekdokdo užívá dnes mužského svého práva, a pruty upřímně i na hračku rozšvíhují sukněmi náhle rozvichřený vzduch. Hvízdavým koncem šlohačky ženu polehává muž, aby z ní vymrskal ten »pekedlné«, neposedné jazyk. — Radní Mikulica — nadarmo neměl hlavu jak plamínek zrzavou — ženu poštipal prutem, držela ještě v posteli. Hoch polehává děvče, aby neskrblila láskou, kmocháček zajde si na kmoťrenku, synek na sestru, ba ani ten stařeček nezapomene pošimrat svou stařenku, aby zavčas si uvykla na budoucí očištěc. — A vřískají ženské, píští děvčata a zuby cení muži nad hadovitě se svíjejícím tělem pružné, tvrdé mladuchy.

U Prudků bylo už od rána soudno. Co hodinu někdo přišel, aby »podebral« mladou, kulatou hospodyňku nebo sladkým dřevem až slzy do očí vehnal ještě kulatější sedmnáctileté Františce. Ke všemu byly tu ještě dvě její kamarádky a už se i zavíraly, aby ušly aspoň polovici namířených na ně ran! Vpředu se uzamkly a vřadu už zas dveře otevřely ode dvora a vrata otvíral potouchlý hospodář. — Ostatně ani to zamykání nedělo se na dva západy — Rozára už měla několik pruhů do ruda vtisknutých na těle a co chvíli podrbávala si svitvicí rameno, ale na tváři její vidět bylo netajenou pýchu nad bezpočetnými šlehanici: běda, kdyby byl někdo nepřišel, kdo slíbil, vyčítala by mu po kolik dní.

Už ani vajíček děvčatům nestačilo. Včera a dnes od časného rána neustále postávala u stolu, namáčela dřívka v lučavce a na barvě vajíček kreslila a malovala překrásné ornamenty kraslic, celé ratolísky, věnečky, srdéčka, křížky se zářícími paprsky a ptáčky, sedící i v letu, jakých nestvořil a nikdy nestvoří ani sám Bůh.

A která neuměla — Studýnkovi přinesla, a Studýnka nožem jí vyškral takový vzorek, že údivem nad těmi malůvkami přecházel zrak.

Školáci i ti malí puntíci chodí od domu k domu a vymrskávají si vajíčka. Někteří koledují :

Zkázal kadlec i kadlička,
habes dala dvě vajíčka,
jedno bílý, dvě červený,
šak ti slípka snese hjíný.
Na peci v kótku,
na červeným prótku,
slepička se popelí,
vajíčko se kotolí.
Koláče só v peci
podme na ně všeci.

Fókalů Honzík měl tu »népěknější« :

Pochválen buď Ježíš Kristus, tetičko,
přišel sem k vám pro červený vajíčko.
Vajíčko mně déte, nic se mně nesmjéte.
Bodete-li se smáti, mosíte mně grécar dáti.
A ve, stréčko, ve, tetičko, vetáhnite z vašé
kapce gréšličko.

No dostal »toliž« vaječ, že musil velmi opatrně jít, aby nepřinesl domů slupky. Měl vejeci »všecky kapce nadžganý«, jak v létě když v torbách obilí snáší křeček.

Velebův Frantík soursá se po silnici na křivých, tenounkých svých nožičkách s žilou pod paždí a bedlivě loupá na tvrdo vařené, březulou do nachova obarvené vajíčko. Bez soli, bez chleba — tak jen na holo — pojídá tu lahůdku, jak labužník nepožívá ani ústřic. Loupá dnes už desáté, a Bůh to ví, co jich ještě sní. Takové hody jsou pro dítě chudoby jenom jednou do roka — a snad pozítíť splaskne se zas jeho žaludek na suchou křížalku.

U rybníčku střetl se s Proškovým Jožkou. Ten neměl letos jaksi žádného štěstí. — Velebovi Františkovi každý dal, že byl »tak moc chudobně a pajdavé«, ale na Jožku — Bůh ví proč a zač, každý se jen utrl a dvěma bouchl. To proto snad, že byl zdravý a silný a všem lidem za trest. Loni vaječ přece vymrskal šest a letos — až dosud jedno jediné vajíčko a to už bylo v žaludku. S prázdnýma rukama zastavil se před Velebou a stěžoval si, že všude jej odbývají jen krejcarem. Koupil by si třeba za peníze — ale což — sáhnul si do kapsy u kalhot — zas mu je líto krejcaru.

» Francku, dé mně kóščiček ! «

» Na, habes neřekl, « ulomil Frantík půl.

Teprve k večeru dědina tichne v obvyklý sváteční klid. *Z knihy »Rok na vsi«*

Požehnané velikonoce přeje všem
redakce a administrace

Dostáváte Nový život na správnou adresu ?
Hlaste jakoukoliv změnu včas. Administrace ráda posílá NŽ chudým a potřebným zdarma, ale ráda též přijme alespoň řádek, že se jim NŽ líbí a že o něj mají zájem.

rozhledy

VYZNAVAČI VE VLASTI

Katolíci doma žijí už dlouhá léta odloučení od svých biskupů a oddělení od životadárného společenství Církve ve světě. Chybějí jim dostatečné a hodnověrné zprávy o velkých proměnách v Církvi a celém křesťanstvu. Nemají náboženskou literaturu ani náboženské časopisy. Mnoho farností je bez kněží, většina kostelů na venkově je uzavřena. Pastorační činnost kněží je soustavně rušena, omezo- vána a oklešťována záměrnými zásahy církevních referentů, na nichž je každý kněz v duchovní správě závislý. Situace je taková, že je dost malý rozdíl v náboženském životě diecézí, které jsou bez biskupa, a které dosud biskupa mají. Většina kněží je mimo duchovní správu, řeholníci (až na několik výjimek) v duchovní správě působit nesmějí. Řeholní sestry zčásti pracují ve starobincích, v ústavech pro těžce slabomyslné děti, ale hlavně jsou internovány v různých střediscích, které nesou krycí název »Ústav katolické charity«. Tam vykonávají úmornou práci všeho druhu. Kněží mimo duchovní správu pracují v továrnách, na silnicích, v lomech a dolech. Mnoho kněží se vrátilo od roku 1960 z věznic a koncentračních táborů s podlomeným zdravím. Někteří kněží jsou dosud zavřeni (většina z nich od roku 1950). Jejich úděl je zvlášť těžký, protože je týrájí vybraní příslušníci ministerstva vnitra, kteří se vyvíčili v nelidském zacházení s vězni v dřívějších letech nejbrutálnějšího teroru.

Komunisté od roku 1948 stavěli katolíkům bez rozdílu soustavně a záměrně nejruznější konfliktové situace, skoro vždy spojené s existenčním ohrožením. Za dlouhá léta tohoto skrytého a rafinovaného teroru se bohužel dostali mnozí z katolíků po krůčcích ve své kolaboraci s režimem tak daleko, že už snad ani nevidí, odkud vyšli. Zapírání Církve, utajování křesťanského přesvědčení, zanedbávání náboženských povinností, přizpůsobování požadavků komunistů na pracovištích, ve školách, v kulturním a vůbec celém občanském životě — to jsou jen některé úplaty, za které si uchovali některé z existenčních výhod pro sebe a své děti. Křesťanské smýšlení a citění zmizelo tak časem z horizontu jejich vědomí. Ještě smutnější je to s některými tzv. vlasteneckými kněžími.

Ve vlasti však žijí katolíci, kteří přinesli a přinášejí dodnes obrovské osobní oběti za to, že zůstávají věrnými křesťany. Jsou to skuteční vyznavači — dospělí i děti. Za svou věrnost Bohu, Ježíši Kristu a jeho Církvi, platí těžkou daň. Komunistický režim jim dovoluje život pouze na dně jakýchkoliv společenských možností. Soustavně jim znemožňuje, aby se uplatnili podle svého odborného vzdělání (pracují většinou mimo svůj obor), podle svých schopností (smějí vykonávat jen podřadné práce), dostávají v zaměstnání nejhorší a nejméně placenou

práci a jsou přemísťováni z jednoho pracoviště na druhé. Jejich děti — i když jsou třeba mimořádně nadané — nesmějí do škol vyššího stupně anebo škol odborných. Vysokoškolské vzdělání je pro ty, kdo otevřeně žijí jako katolíci, skoro nedostupné.

Komunisté vytrubují do světa, že jejich režim zachovává všechna náboženská práva věřících občanů, a tím zase namlouvají, že žijí v úplné náboženské svobodě. Jestliže proti této lži protestují, komunisté pohotově vysvětlí, co náboženskou svobodou rozumějí a co považují za náboženská práva. Říkají tomu »kulturní svoboda«. Ovšem i této »kulturní svobody« se musí nutně vzdát každý občan, jehož povolání anebo veřejná funkce má být v souladu s »vědeckým světovým názorem a úsilím čs. lidu v budování socialismu«. A tak zůstává praktické křesťanství jen pro ty, kdo jsou ochotni pro jeho duchovní hodnoty obětovat hodnoty ostatní.

Není věru lehké, když katolíci novomanželé jsou záměrně zaměstnáváni časově tak (v ČSSR se pracuje v dvousměnném a většinou v trojsměnném provozu), že spolu vlastně žijí jen v neděli, a to ještě ne každou neděli, jestliže je firma zaměstná podle pokynů komunistických funkcionářů na pracovištích od sebe značně odlehlých. Není snadné bydlet v jedné místnosti většího bytu, který je rozdělen mezi několik rodin, s malými dětmi. Je smutné, jestliže se oba zaměstnaní rodiče (otec ze svého platu rodinu neuživí!) nemohou věnovat výchově dětí. A je to strašně ponižující, když je takovému křesťanovi dávano soustavně najevo, že by to tak nemusilo být, kdyby »byl rozumný a žil jinak...«. A což nemocní invalidé? I ti by mohli zlepšit své existenční minimum, kdyby ...

V Československu pod komunistickým režimem nejde jen o náboženskou svobodu a jakási práva věřících občanů. Nikoliv, komunisté tam popírají a soustavně potlačují všechna nezadatelná práva lidská. Církve se stala za dlouhá léta komunistického teroru u všech, kdo jsou postiženi (ať už křesťané jiných vyznání, anebo ateisté) nositelkou všech hodnot lidského života, které leží hlouběji než je pouhé uspokojování pudových potřeb člověka, a představitelkou všech duchovních hodnot, jež dávají lidskému bytí přesažný cíl a tím také jistý skutečný smysl.

V naší vlasti představují dobří katolíci velkou autoritu všem, kdo se potácejí ve strachu a úzkosti, kdo jsou neustálým duševním nátlakem a otročským způsobem života disorientováni, unaveni, vyčerpáni tělesně i duševně až k netečnosti. A touto autoritou jsou i děti z pronásledovaných rodin — ne snad názorovou ujasněností a plamenným přesvědčením, jež osvědují při každé příležitosti, když je učitelé provokují, nýbrž svou pouhou fyzickou existencí v lidské společnosti.

Každá velká věc se rodí v krvi. Platí to i o křesťanství u nás. Pro těch »padesát spravedlivých« (Gn 18, 24) se u nás jednou — dá Bůh — křesťanství obnoví v plné kráse.

Metoděj Vyhřidal

ČECHOVÉ NA BASILEJSKÉM SNĚMU (20)

V úterý 17. března pokračoval Mikuláš Biskupec ve své odpovědi na řeč mistra Egidia. Napadl svého protivníka, že se snažil zastít hříchy kněžstva. Nestrestá-li hříchy duchovních církevní vrchnost, má je trestat lid. Není správné přecházet mlčením hříchy kněží a odvolávat se přitom na císaře Konstantina, že přikryl hřešícího kněze svým pláštěm. Mikuláš se ve své řeči častěji odvolával na učení Okhamovo. Egidius mu však opětovně namítal, že nemá citovat tohoto autora, poněvadž je odsouzen Církví a každý student musí před dosažením akademických hodností přísahat, že jeho naukám nebude učit. Do řeči se vmísil i jakýsi františkánský doktor Pascasinus a zvolal: »Bylo by lépe umřít, než poslouchat takové bludy!« Na obranu Mikuláše povstal i Rokycana a oba zaútočili na františkána. Pascasinus se chtěl bránit, ale Cesarini mu vzal slovo. Kardinál jen podotkl, že františkán chtěl asi podat vysvětlení týkající se nauk řádového spolubratra Okhama. Rokycana se však ospravedlňoval, že Čechové nechtějí hájit bludy. Otcové se tomu dali do smíchu a někteří i hlasitě projevovali svůj nesouhlas. Kardinál mírnými slovy odvrátil hrozící bouři a Mikuláš mohl zase pokračovat. Když skončil, mistr Egidius se hned hlásil a žádal, aby mu Mikuláš dal svou řeč písemně a aby mu bylo dovoleno vyvrátit jeho nauky. Mikuláš mu klidně odpověděl, že prozatím ještě neskončil a že dobře ví, co podle smluv má dělat. Slova se ujal opět papežský legát Julián a vyzval Mikuláše, aby tedy příští den pokračoval.

Když poselstvo vycházelo, přidružil se k Čechům cisterciák Jan a vyřizoval jim, že vévoda Vilém si s nimi přeje mluvit. Pánové se tedy odebrali do menšího sálu, kam za nimi přišel protektor sněmu. Vévoda mluvil, že učená hádání jen oddalují sjednocení a navrhl, aby další jednání bylo svěřeno několika málo řečníkům. Obě strany prý si takto navzájem spíše porozumějí. Kdyby si Čechové přáli, mohl by vévoda sám tyto rozhovory řídit. Pánové však nechtěli dát Vilémovi jasnou odpověď a vymluvili se, že se musí o jeho návrhu napřed mezi sebou poradit.

Ve středu pokračoval Mikuláš v obhajobě. Napadl a odsoudil udílení odpustků. Papežové prý prodávají věřícím odpuštění hříchů a trestů, avšak sami si je přisvojít nemohou, protože mnozí papežové byli po smrti zavřeni. Proto jejich odpustky ani jiným neprospejí. Udílením odpustků by papež mohl zrušit i očištec. K čemu by pak byly zádušní mše, almužny a modlitby za zemřelé? Odsouzeníhodné jsou i poutě, protože jich lidé používají jen k páchání cizoložstev a jiných nečistých hříchů. Nejzákladnější modlitby prý se titě poutníci nenaučí. V uctíváních obrazů Krista a svatých se skrývají jen ďáblí, ba dokonce působí i zástraky, jen aby uvedli věřící do omylu. Také nepřiměřené uctívání ostatků svatých nemá být dovoleno. Uctívají-li se jesle, do kterých byl Ježíšek položen, proč prý se neuctívá osel, na kterém Kristus jel? Proto Bůh

nezachoval tělo Panny Marie, ať už bylo vzato na nebe, nebo ne, abychom mu neprokazovali nenáležitou úctu. Na zakončení shrnul Mikuláš svou nauku do pěti bodů: Věřejné hříchy mohou být trestány světskými zákony, pokud ony slouží zákonu Božím; jakýkoliv hřích se protívá zákonu Božímu, a proto ho každý soudce může trestat; duchovní mají být pro své hříchy od věřících i veřejně káráni; veřejné hříchy kněží mají být od světské moci a od věřících souzeny a trestně stíhány, protože i Kristus a apoštolové byli poddáni světské moci; věřící mohou odpřít dávat špatným kněžím desátky. Rozdílů v nauce Mikuláš a mistra Egidia prý je daleko více. Biskupec se však omlouval, že se musel omezit jen na hlavní body, protože dostal Egidiovi spis pozdě a pro nedostatek času nemohl tak rozsáhlou látku důkladněji prostudovat. Na zakončenou Mikuláš ospravedlňoval Husa a Jeronýma a prohlásil, že Čechové nikdy neuznají jejich odsouzení. Otcové zase počali dávat hlasitě najevo svůj nesouhlas, a proto Mikuláš skončil. Pařížský mistr Egidius opět žádal, aby mu Biskupec dal svou řeč písemně. Mikuláš mu to slíbil.

Čas ubíhal. Učená hádání nebrala konce. Každá strana se snažila dokázat státu co stůj oprávněnost svých nauk, aniž se starala o to, jak najít nějakou společnou základnu k dohodě. Zdálo se, že vytoužené sjednocení se spíše oddaluje, než přibližuje. Hádní jen dala vyniknout rozporům v učení obou stran. Má se poselstvo vrátit domů s nepořízenou? Čeští pánové nyní stále častěji přetřásali ve svých poradách návrh sněmu a bavorského vévody Viléma, zda by se přece jen neměla další jednání svěřit několika málo vybraným mužům. Poselstvo se tedy odebralo ve čtvrtek 19. března ke kardinálu Juliánovi, kde bylo dohodnuto, že se prozatím další hádní přeruší. Každá strana zvolila po čtyřech zástupcích, kteří měli projednávat možnost sjednocení. Skoro deset dní byly přetřásány různé návrhy, ale všechny se zdály poselstvu nepřijatelné. Čeští pánové stále jasněji poznávali, že ačkoliv Otcové byli ochotni povolit jim přijímání pod obojí, přece se jen zdráhali přijmout jejich nauky za své. Čechové se též obávali, aby nebyli od sněmu zaskočeni nebo aby nemuseli ve svých požadavcích v mnohém ustoupit. Zástupci obou stran se konečně dohodli, že sněm vypraví k dalším jednáním poselstvo do Prahy a že Oldřich a Payne přednesou své odpovědi.

V sobotu 28. března začal tedy Oldřich z Časlavi přednášet svou odpověď na učení německého dominikána Jindřicha Kalciseana. Oldřich nazval inkvizitora dryáčníkem, který se snaží zastít před koncilem jednání špatných kněží. (»Dryáčníci« byli potulní mastičkáři, kteří prodávali »dryák«, lék proti všem nemocem.) Tak prý při hádních už dvakrát padla zmínka o císaři Konstantinovi, že přikryl svým pláštěm hřešícího kněze. Lid v Čechách, který dobře zná šesté přikázání, by však hřešícího kněze nepřikryl, ale vykřikl by ho. Otcové se řečníkovo horlení srdečně rozesmáli. Oldřich napadl dále papeže a popíral jeho moc řídit Církve.

Vzal si též na mušku řeholníky, že jsou v Církvi zbyteční. Jestliže zaujali místo apoštolů biskupové a místo 72 učedníků faráři; či místo zaujali řeholníci? Dominikán Jindřich se mu snažil vysvětlit, že biskupové a faráři fídí tajemně tělo Církve, ale všichni kněží, tedy i řeholníci, proměňují chléb v tělo Páně a mají takto moc nad skutečným tělem Kristovým. Oldřich pak dále dokazoval, že církevní hierarchie nebyla ustanovena Kristem, nýbrž byla přejata od pohanů. Obhajoval též nevinnost Jana Husi a zavrhl jeho odsouzení jako nespravedlivé. Biskupové nejsou pastýři svěřených ovcí, poněvadž je jen stříhají, ale nepasou.

V neděli se čeští pánové radili o tom, jak sestavit průvodní listy, které mají poskytnout poselstvu sněmu na cestu do Prahy. Odpoledne přišli zástupci koncilu a Čechové je ujistili, že poselstvu bude v Čechách zaručena plná bezpečnost ze strany »pravověrných« (husitů).

V pondělí 30. března Oldřich dokončil svou řeč. Mluvil proti množství oltářů a mnoha mším. Doporučoval časté kázání, protože kněží, kteří kážou, nepropadají lenosti a nevědomosti. Lid si váží dobrých kazatelů. Nevzdělání mužů, kteří neumějí kázat, nemohou být připuštěni ke kněžství. Celou svou řeč Oldřich podrobil posudku mistrů, kteří se bojí Boha.

Příštího dne, v úterý 31. března, zaujali Čechové jak obvykle už časně ráno svá místa u dominikánů. Sál byl plný účastníků koncilu, kteří si chtěli vyslechnout odpověď Petra Engliše. Chyběl však předseda sněmu, papežský legát Julían Cesarini. Asi poněkud zaspal, unaven všelijakými jednáními, která se stále více množila. Netrvalo to však dlouho a kardinál spěšně vstupoval do síně. Sluha za ním ponášel červenou vlečku. Celé shromáždění ho vítalo povstáním. Cesarini ihned udělil slovo Paynemu. Petr prohlásil, že chce svou odpověď na řeč papežského soudce Jana Palomara odsoudit světské panování kněží a doporučit chudobu, která je dnešního kněžství tak protivná. Petr přirovnal kněze k moderním bludařům, kteří si vykládají Písmo podle libosti a omlouvají své jednání zvyky a různými zákony, které však falšují zákon Kristův. Zvráceným výkladem Písma prý zabíjejí Krista a zrazují ho pohanům, totiž špatně žijícím křesťanům. Celá řeč Palomarova prý značně v odůvodnění pokulhává, a po jeho dopovědi se rozpadne v niveč. Kněží jsou vyděrači, protože si přivlastňují to, co má být dáno chudým. Už sv. Bernard si stěžuje, že kněží ani nepracují jako laici, ani nebojují jako vojáci a ani nekážou, jak je to jejich povinností. Při vzkříšení nebude Bůh vědět, do které skupiny lidí je má zařadit. Prohlásil též: »Pan soudce nemohl najít odpověď na moje důkazy.« Barcelonský arcijáhen hned povstal a chtěl se hájit. Petr však na něho nedbal a prohlodil: »Nechte mě mluvit! Já se vám také nebudu plést do vaší řeči.« Většina Otců se začala smát. Petr na to nedbal a mluvil dále: Kněží jsou tak rozmáříli, že se vůbec nestarají o příklad, který nám dala prvotní Církve. Ze sv. Jana Chrysostoma pak dále dokazoval, že Kristus

vedl své učedníky k panování duchovnímu, ne světskému. Soudobé kněžství je tak zhýčkané, že se bojí mučednictví. Tu mu však vpadl do řeči Angličan doktor Petr Perdix: »Vy sám jste se bál mučednictví, a proto jste utekl z Anglie.« Engliš se na něj poněkud zaražen díval a pak mu hned odpověděl: »Nu dobře, myslíte-li. Však vy jste také kdysi provozoval stejné řemeslo.« (Petr Perdix zřejmě dříve zastával učení Viklefovo.) Celé shromáždění se zase srdečně rozesmálo. Perdix chtěl ještě napadnout Engliše, ale Cesarini mu nařídil, aby mlčel a řečníka nerušil. Petr pak rozvíjel dále své myšlenky. Když skončil, Palomar si přál, aby mu dal svou řeč písemně ihned jak skončí, aby na ni mohl brzy vypracovat odpověď. Žádal též, aby mu byla vrácena jeho první řeč, kterou si Engliš už opsal, aby ji mohl ještě prohlédnout a poopravit. Payne mu to sice slíbil, ale řeč mu nevrátil.

(Pokračování)

Alois Krchňák

MIMOŘÁDNÁ UDALOST

Informations catholiques překládají v čísle z 1. ledna roku 1962 článek ze sovětského protináboženského časopisu Nauka i religija. Napsal ho V. Tendriakov, který se rád zabývá tím, čemu se v sovětském tisku říká náboženské přežitky. Od něho vyšel už dříve román Zázračná ikona. I tento článek zajímavě vystihuje stav duše vychovávané v bezbožeckém prostředí. Děj je tento: Ředitel střední školy má v ruce deník své žáčky Tosie Lubkové. Ukradl jí ho jeden spolužák a donesl řediteli, který chvilku váhá, má-li číst soukromé věci druhého, ale nakonec se rozhodne a začne číst. Dívka píše velkým, pravidelným písmem. Stojí tam: »Nedá se žít bez víry. Člověk musí věřit v Dobro a ve Spravedlnost. Ale Dobro a Spravedlnost jsou abstraktní pojmy. Není snadné si je životně představit. Nedovedu si představit číslo 5. Když mi však někdo řekne: pět sešitů, pět špendlíků, představím si je hned. Sešity a špendlíky mi tedy zkonkretizují číslo 5. Bůh se projevuje jako Dobro a Spravedlnost. Věřím-li tedy v Dobro, musím současně věřit v Boha. I kdyby Bůh neexistoval, musím si ho alespoň představovat a nosit jeho obraz v duši.«

»Kdo mě potřebuje, nač jsem se narodila? Jistojistě to musí mít nějaký důvod, že existuji. Nebo to bylo širou náhodou, že Tosie Lubková se narodila 5. srpna 1942 a že se dožije šedesátí nebo sedmdesátí let a potom zmizí navždy? Teta Sima věří, že se člověk po smrti neztrácí, ale že z něho zůstane na věky to, co je nejdůležitější, duše. Jak by se mi lehce žilo, kdybych měla takovou víru. Mám-li žít věčně, jsem-li nesmrtelná, pak je to vedlejší, že jsem hezká, že čas utíká a já doposud nevím, co je láska. Je to časně, to znamená, že to není důležité. Já nevěřím, a přesto bez víry se žít nedá.«

»Duch má v sobě velkou sílu, může po sobě zanechat stopy. To znamená, že existuje. Proč vlastně lidé nevěří v Boha? Proč? — Zašla jsem si k tetě Simě. Je to docela jednoduchá osoba. Prostě

věří a nepochybuje. Co se týče mne, já pochybuji. To znamená, že moje víra není pevná. «

» Teta Sima mi řekla, abych šla do kostela. Proč? Věřím-li, nepotřebuji chodit do kostela. Lev Tolstoj to neměl rád. Vládné tam pokrytectví. Lidé se shromažďují a modlí se před pomalovanými deskami. Jaká hloupost! «

» Teta Sima mi dala skleničku se svčenuou vodou a říkala, že voda nevyschne nikdy. Dala jsem ji schválně na slunko a čekala, až vyschne. To znamená, že nevěřím. Ostatně, necítím potřebu Boha, ale víry. Jistě věřím špatně. « — » Včera byly vánoce. Děvčata z naší třídy šla do kostela, jen tak ze zvědavosti. Potom si vykládaly svoje zážitky a smály se. Nevěřili-li člověk, neměl by chodit do kostela. Posmívat se víře? Co může být vznešenější než víra! «

» Byly zase nějaké slavnostní obřady v kostele, a tak jsem se tam šla podívat. Bylo tam spousta lidí, kteří do sebe strkali a šuškali. Měla jsem sto chutí jim říci: Jste-li opravdu věřící, přišli jste se modlit a očistovat duši; pročpak tedy šuškáte a šfoucháte se, jako byste byli na trhu? — Bohoslužby začaly, mnoho lidí si kleklo, chór zanotoval zpěv. Stála jsem daleko a zaslechla jsem jen několik slov: » Kristus vstal z mrtvých. Přemohl smrt smrti. « Okolostojící se pokřikovali, pak se už nikdo z nich netlačil; chtělo se mi modlit se všemi ostatními. Pochopila jsem, proč existuje Církev. Lidé nemohou věřit odděleně jeden od druhého, ale mají společného Boha. Proto se musí častěji sejít dohromady a věřit společně. Ba dokonce modlit se před deskami! Na těch deskách je zobrazen Bůh. Ale není to Bůh, je to jeho symbol. Tak na příklad i písmeno symbolizuje nějaký zvuk. Vidím písmeno a pronáším zvuk, který tomu odpovídá. Dívám se na svatý obraz a zakouším to, co mám pociťovat před Bohem. Modlit se před deskami naprosto není hloupost. «

» Teta Sima mi dala křížek. Nosím ho na krku pořád. Když jdeme společně na koupaliště, sejmu ho a strčím do kapsy. Moje spolužačka Nina ho ve škole zahlédla a ptala se mě: » Odkud máš ten křížek? « Zalhala jsem jí. Styděla jsem se za to, že věřím. Ale přítom mi nebylo dobře. Co bych za to dala, kdybych mohla žít jako teta Sima! Nemyslím, nepochybovat, věřit a neschovávat se s tím. «

Tosiini spolužáci se rozhodnou, že ji vyloučí ze školy a Komsomolu. Řediteli, který se už pokoušel změnit její názory, se to zdá nesprávné. Pošle k ní její jednu přítelkyni a nakonec se rozhodne s ní promluvit sám. «

» Tosia, jsi to ty? « — » Anatoli Matjejeviči! « Hlas má zlomený. » Kam jdeš? Projdeme se spolu. « — » Anatoli Matjejeviči, řekněte mi, myslil jste už na to, že jednoho dne zemřete, a všechno skončí? « Illas už neměla ani suchý, ani přiškreený, zdála se jen trochu bázlíva. » Všecko zůstane. Dokonce i ty kaluže, které někdo vysuší. Někdo, ale ne my. My zemřeme, a to je všecko «

» Chceš věřit v nesmrtelnost duše? « odpovídám jí. » Máš strach zmizet navždy? Tedy já ti říkám,

že jsou skutečně lidské duše, které jsou nesmrtelné, nebo skoro. «

Tosia ke mně obrátila obličej s očima dokořán otevřenými. » Asi jsi překvapena tím, co ti říkám, ale já nevěřím ani v Boha, ani v ďábla, ani v nebe nevinných duší. Ale až se vrátíš domů, přemýšlej o tom. Kdo přišel první na nápad, dát kolo na hřídel? To neví nikdo, a přece se toho vynálezce používá dodnes v každém automobile a letadle. Duše toho neznámého člověka se stala nesmrtelnou. Ty, Tosio, máš před sebou šest, sedm nebo osm desetiletí. Hled jich využít. Zanech po sobě něco nového, třebaš malého, těm, kteří budou žít po tobě. Není jiná nesmrtelnosti než v tom, jiná necexistuje. «

Tosia se odmlčela. Náhle se zastavila: » Musím jít tudy! « — » Cítíš se tam lépe než u rodičů? « — » Ano, líp! Teta Sima není složitá, řekla Tosia. A její Bůh není dotěrný. I kdybych nevěřila v nic, teta Sima by mě neměla ráda o nic méně. Její chlapci nevěří, ale ona je má stejně ráda. « — Tosia sáhla po klice u dveří: » Nashledanou, Anatoli Matjejeviči. «

Na zpáteční cestě starý ředitel nepřestává myslet na Lubkovou. Naučila se ve škole, že člověk pochází z opice; nebude přece věřit v naivní vyprávění o Adamovi a Evě! Uvědomuje si to, a přece uznává existenci Boží. Proč?

Sovětský autor končí tímto beznadějným *proč*. Snad se pokouší nalézt všechny možné důvody, ale nikdy se mu nepodaří je vypsat s takovou literární svvěstí, s jakou nevědomky zachytil potřebu lidské duše po víře a po lásce, která jediné v Bohu najde svou dostačující odpověď. A proto si sovětský učitel marně láme hlavu nad neúspěchem své pedagogické metody. Těžko by bylo dokazovat rozenému hudebníku, že hudba necexistuje. Ještě těžší je dokazovat lidskému srdci, že dobro je jenom abstrakce a že věčnost duše není víc než otáčivé kolečko u vozíku. Teta Sima je přesvědčivější než celá sovětská věda, protože má viru a má lásku.

T. Š.

Nikdy jsem nepoznal člověka, který by si přál být otrokem. Znáte snad něco dobrého, co by člověk nechtěl pro sebe? Abraham Lincoln

Kdo nechce, aby jim vládl Bůh, budou ovládáni tyrany. Vilém Penn

* * *

17. dubna oslavil dvacáté výročí svého posvěcení na kněze apoštolský administrátor z Hradce Králové mons. ThDr. Karel Otčenášek. Jen pět let mohl pracovat jako kněz: 30. března 1950 byl jmenován biskupem, někdy v následujících dnech ho mons. Pícha konsekroval, ale jakmile se o tom dověděli komunisté, byl internován a nějakou dobu i ve vězení. Pak byl propuštěn, ale musel si najít práci. Do Náchoda jde naše blahopřání a modlitby, aby ho Pán sílil v jeho zkoušce.

stalo se doma, v exilu a jinde ve světě

VE Vatikáně

Svatý Otec Pavel přijal v soukromé audienci *delegaci ekumenického patriarchy* arihradského Athenagora a jeho synodu, dva pravoslavné metropolitely provázené dvěma archimandrity; přišli oznámit Svaté stolici výsledky III. panortodoxní konference, konané v listopadu m. r. na Rhodu. Svatému Otci odevzdali jako dar pamětní kříž na konferenci spolu se zlatým řetězem. Delegace sdělila výsledky konference též anglikánskému primasovi dr. Ramseyovi a starokatolickému arcibiskupovi v Utrechtu dr. Rinkelovi. Na konferenci bylo rozhodnuto navázat styky s katolickou církví, ale iniciativa ponechána jednotlivým pravoslavným církvím. O činnosti uvnitř pravoslavných církví bude Svatá stolice informována prostřednictvím sekretariátu pro jednotu křesťanů. — Dále udělil audienci: irskému ministerskému předsedovi *Sean Lemassovi* a presidentům afrických republik *Togo* a *Horní Volta*, kteří přijeli do Říma na konsistoř 25. února, při níž dostali kardinálské odznaky jejich krajané; *Hmským postřím kazatelím*, farářům a kaplanům; *Ukrajincům*, kteří přišli blahopřát kard. Slípému, a *Livoniám*, kteří přijeli na biskupské svěcení svého vizátora pro Evropu mons. Brazze (vysvěceného na kněze v Praze za druhé světové války).

26. února Pavel VI. udělil svátost křtu, birmování a podal první svatě přijímaní *dvánácti katechumenům z Konga*: šesti jinochům a šesti dívkám — všichni si vzali za druhé jméno Pavel nebo Pavla. Mši svatou obětoval za všechny misionáře, kteří v poslední době tragicky zahynuli při své práci, a především v Kongu; počet tamějších obětí, misionářů, stoupl na 140. Knofry při křtu byli jinochům kardinálové a dívkám generální představné misionářských kongregací. Na památku jim sv. Otec dal medailku na krk a — jak je zvykem při birmování — náramkové hodinky. Francouzské kázání při mši svatě bylo provolání za usmíření v Kongu, aby ustalo vraždění bezbranných zajatců a rukojmí. — Druhé provolání k míru pronesl 11. února, když se zhoršila situace ve Vietnamu.

Soustrastný telegram sv. Otec poslal *švédskému králi Gustavu Adolfu VI.* k smrti jeho choti královny Luisy a rakouskému spolkovému kancléři Klausovi, když zemřel *president Schärff*.

Postní dobu Pavel VI. začal v kruhu římských věřících: zúčastnil se kajičeho průvodu kolem baziliky sv. Sabíny, na kterou připadá na Popelčín středů liturgická stoe. V postní neděle sloužil mši svatou v římských farních kostelích, a to italsky, to je podle předpisů, které 7. března vstoupily v platnost v celé církvi. Při této mši svaté, na první neděli postní ve farním kostele Věch svatých, *pozdřval našeho kard. Berana*, který byl přítomen. A když mu věřící po italsku, potleskem, projeví svou účast, sv. Otec dodal: » Udělali jste dobře, že jste tímto způsobem pozdravili kard. Berana, i když nové předpisy nezajímají tento projev sympatií. Uctili jste význam: byl vězěn v Dachově a pak byl 16 let internován, nemohl řídit svou diecí. Nyní jsem ho povolal do Říma a je dobrá, aby tu cítil vaši bratrskou lásku a oddanost. Jemu platí náš obdiv, naše vděčnost a slib, že nebudeme méně statečně ve vyznávání víry.«

Apoštolský internuncius v Turecku mons. Lardone odevzdal tureckému ministerskému předsedovi *velitelskou slajku*, kterou křesťanská vojska, vedená admirálem Janem Rakouským, ukončila v bitvě u Lepanta 7. října 1571. Někdejší válečná kufist se má změnit v nástroj upevnění dohody a pokoje. Vlajka bude uchovávána v muzeu tureckého námořnictva v Istanbulu.

Rozhlasem sv. Otec vyzval *žáky a studenty katolických škol USA*, aby si v postní době uložili dobrovolné oběti a odříkání a výtěžek darovali ve prospěch dětí, které stále v tolika zemích trpí hlad a bídu. — Zvláštní list vydal k 75. výročí založení *Papežského spolku sv. Petra apoštola*, který podporuje semináře v misijních zemích; k 60. výročí *postavení sochy Krista Vykupitele And*, na rozhraní mezi Argentinou a Chilem — socha byla postavena po skončení války mezi těmito dvěma zeměmi a na výstrahu, aby k podobné srážce mezi nimi už nikdy nedošlo.

Prefekt italské správní provincie Řím zakázal jakékoliv představení Hochluthova dramatu u Pius XII. « *Náměstek* ». Už předtím římská policie nedovolila, aby se představení konalo v jednom soukromém sálu. V souvislosti s tímto zákazem můžeme vidět položení výbušné bomby blízko jedné z bran vedoucí do Vatikánského státu. Výbuch — něco po půlnoci 17. února — způsobil hmotnou škodu.

V týdnu od 8. do 13. března byla ve *Vatikáně duchovní cvičení*; body pro rozjímání dával kazatel konferenci v pařížské katedrále Notre Dame dominikán P. Carré. Exerciice konal též sv. Otec, kardinálové — mj. i kard. Beran — a preláti římské kurie.

16. března vatikánské pošty vydaly *serii šesti známek* připomínajících loňskou kanonizaci 22 ugandských mučedníků. Mezi německou zemí Dolní Sasko a Svatou stolicí byl uzavřen *konkordát*, kterým se řeší především některé otázky týkající se katolických škol.

Indická vláda povýšila své diplomatické zastupitelství při Vatikánu na velvyslanectví. • *Fondy OSN ve prospěch dětí* sv. Otec poslal 1000 dolarů jako symbolický projev uznání pro záslušnou činnost Fondů. Je to už třináctý dar papežů. • *Řád frančiskánů* měl ke konci roku 1964 27 009 řeholníků. Třetí řád má 1 198 584 členů. • Nově jmenovaní kardinálové byli *radostně uvítáni ve své vlasti*; zuřinký zasluhuje zájem o kardinála v zemích s většinou nekatolickou; např. ve Švýcarsku kard. Jourmetovi připravila recepci spolková vláda, v Egyptě přišel přivítat kard. Sidarise zástupce vlády a v Londýně arc. westminsterského kard. Ileenana dokonce ministerský předseda Wilson — je to poprvé v dějinách Velké Británie — a představitelé odloučených křesťanských církví. • 11. července budeme slavít *druhý svátek sv. Benedikta*; v tento den bude zdůrazněna nebeská ochrana tohoto zakladatele benediktinů a jednoho z budovatelů evropské kultury, nad jednotnou Evropou. Loni 24. října na Montecassinu Pavel VI. jmenoval sv. Benedikta nebeským ochráncem Evropy.

1. února zemřel v Papežském hospici u sv. Marty ve Vatikáně poslední apoštolský nuncius v Maďarsku mons. *Anděl Rotta* ve věku 92 let. R. 1904 byl jmenován rektorem římské koleje pro bohoslovce z Lombardska a měl mezi svými bohoslovci Jana Křt. Montiniho, dnes papeže Pavla VI. Byl nunciem v řadě zemí Latinské Ameriky, pak apoštolským delegátem v Turecku a od r. 1930 nunciem v Maďarsku. 4. dubna 1945 musel Maďarsko opustit. Pak žil v ústraní ve Vatikáně, Papež Jan, který byl nástupcem mons. Rotty jako apoštolský delegát v Turecku, i Pavel VI. ho chodili navštívit, zvl. o vánočních a velikonočních.

Rozhlas v BULHARSKU začal pořad « *Tribuna ateistů* »; bude věnován » vynikajícím ateistům minulých století a ateistické tradici bulharského národa. Také bulharským rodičům se vztýká, že svým dětem odevzdávají » náboženské pojetí ». Na všech školách bude tzv. pověřence pro ateistickou výchovu rodičů; rodičům prý je především nutné ukázat » neupřímný a pokrytecký ráz náboženství«.

V ČESKOSLOVENSKU NÁBOŽENSKÉ ZPRÁVY

Teprve 19. února ve tři hodiny odpoledne pověděl šs. rozhlas, že » dr. Josef Beran « byl jmenován kardinálem. Současně řekl, že odjel do Říma a že v Římě zůstane » pro plnění funkcí vyplývajících zejména z kardinálské hodnosti «, prý na přání sv. a Svaté stolice. Zahrančním novinářům ČTK dala tuto zprávu o nějakou hodinu dřív, když už ale letadlo s mons. Beranem bylo z Prahy pryč. Tisk, i Katolické noviny, přinesl jen oficiální znění ČTK, bez jakéhokoliv komentáře nebo dodatku. 22. února v deset a v jedenáct hodin večer se kratičce zmínilo o tajné konsistoři a že mezi novými kardinály je i » dr. Beran «.

Novému apoštolskému administrátoru pražské arcidiecéze mons. dr. Františku Tomášovi, jehož jmenování bylo zároveň oznámeno, je 65 let. Byl profesorem pedagogiky na bohoslovecké fakultě v Olomouci; r. 1949 byl jmenován světečím biskupem v Olomouci a konsekrován, už bez předchozího svolení státu. Tím si vysloužil internaci v Želivě a jinde. Pak dostal možnost jít do duchovní správy a pracoval jako administrátor malé fary v Olomouci, v Moravské Hlázově. Komunisté ho jako biskupa neuznávali, třebaš mu dovolili jet na všechna tři sněmovní zasedání. Jeho » biskupování « ale končilo vždy vystoupením s letadla v Ruzyni. 18. února složil slib věrnosti ČSSR do rukou prvního náměstka ministra školství a kultury dr. Kahulky. — Jmenováním apoštolského administrátora pro pražskou arcidiecézi ztrácí svůj úřad kapitulní vikář Stehlik. Podle Německé katolické tiskové služby KNA mu bude dán nějaký čestný titul a odejde do penze. KNA se též domnívá, že odjezd kard. Berana ulehčí další vyjednávání mezi Svatou stolicí a šs. vládou, aby došlo k jmenování biskupů pro uprázdněná biskupství; vláda prý ale stále naléhá na jmenování dvou kapitulních vikářů biskupy, ale ti jsou pro Svatou stolicí nepřijatelní.

26. března se dožil šedesátí let biskup litoměřický mons. Štěpán Trochta. Oslavil je v Raduvově. Na kněze byl vysvěcen r. 1932. Jeho obětavou a úspěšnou práci, především mezi mládeží v Kobyliších na pražském předmostí, přerušili nacisté; spolu s kard. Beranem byli vězněni v Dachově; po šťastném návratu r. 1947 mu Pius XII. svěřil těžce zkoušenou diecézi litoměřickou. R. 1954 byl odsouzen na 23 let vězení a » osvobozen « po r. 1960, ale do své diecéze se vrátit neměl. Začátkem února zasedal ÚV KSČ; byl k tomu pozván též předseda ČSL ministr Plojhar a ve svém diskusním příspěvku si stěžoval na to, že » značnou část našich příslušníků, věřících lidí, ovlivňovaly spolky a sdružení církevní i laické náboženské reakce ». Straně prý se ale podařilo její členy vychovat a převychovat v uvědomělé příslušníky nové socialistické společnosti.

Svatováclavská kaple po třech letech restauračních prací bude přístupna veřejnosti. Ponurý šerosvit barevných secesních skel odstraní tři moderní rozdílná litá skla. Byly též obnoveny malby a zjištěn blíž jejich původ. Spodní část stěn je vyzdobená cyklem maleb na námět utrpení Kristova, pocházejí z dílny mistra Theodorika; horní malby, výjevy ze života sv. Václava, byly přemalovány r. 1614 Alexijem z Květné; je to původní dílo Mistra litoměřického z let 1505-1510. Od Theodorika zdá se pocházet též freska Klanění tří králů v Saské kapli Svatováclavského chrámu; tato freska byla dosud zakryta pozdější přemalbou, nyní odstraněnou. Theodorikova díla je nyní doložena na třech místech Svatováclavského chrámu.

V závěrečných dnech vatikánského koncilu daroval sv. Otec bahoslavcům v Litoměřicích a Bratislavě knihy v hodnotě 12 000 dolarů. Čs. úřady slíbily, že tento dar nebude podroben celní (FEC). • V zámecké knihovně v Kuorniku nedaleko Poznane se našel patrně jediný exemplář tištěného programu *divadla o svatém Václ.*, které 25. října 1609 sehrálo v Brně 112 jezuitů. Hra byla latinsky; česky psaný program obsahuje doklady o

tehdejší jevištní technice a scénických tricích. Znázorňovalo se např. změřením, moře a na jevišti se objevil i lev. • Ve Zlaté Koruně bude obnovena *Mléčárna gotické zahrada* i s původními záhonky léčivých bylin. • *Prešovská pravoslavná eparchie* má nového biskupa Nikolaje. Jeho svěcení byl přítomen v katedrále — bývalé řeckokatolické — metropola pražský a celé pravoslavné církve v ČSSR Dorothej a arcibiskup berlínský a exarcha moskevské patriarchie pro střední Evropu Kyprian. • V sálech starého kláštera nemocnice Na Františku v Praze byla zřízena první reanimáční, tj. *oživovací ústředna v ČSSR*. • Prof. R. Ryba skončil průzkum a popis většiny z 2432 zlomků uložených ve strahovské knihovně. V pergamenových vazbách knih, v pergamenových pásech užitých jako výtaha hřbetů knih nebo jako součásti knižních desek objevil mnoho historických pokladů, jako zlomek originálního *latinského listu děkana Víta* z r. 1262, dva zlomky z obrovského staročeského pergamenového kodexu z doby husitů (latinskou předlohou tohoto staročeského znění je spis Viklefova žáka Johna Pursleye, psaný r. 1390 ve vězení a uchovávaný v Universitní knihovně); strahovská knihovna má též 24 zlomků z Husova » Latinského výkladu na Lombarda «, překlad Viklefova » Dialogu «, jehož autorem je Jakoubek ze Stříbra, a zlomek vzácného gregoriánského sakramentáře z 11. století. • V lednu 1964 vypukl požár v kostele v *Havířově-Suché* na předmostí Ostravy. Oprava je skoro hotova. Malířskou výzdobu vykonal ak. malíř K. Toroň, a nechal se přitom inspirovat okolními listem papeže Jana XXIII. » *Mír na zemi* ». Malby vyjadřují pokoj lidí v každé roční době, při práci i odpočinku; myšlenkou » pokoje na zemi lidem dobrá vůle « dýše nástinový obraz Slezského betléma a idyllický obraz Dobrého pastýře.

RŮZNÉ ZPRÁVY

ÚV KSČ na svém zasedání koncem ledna přijal *nové zásady* plánovitého řízení národního hospodářství. Omezení se jimi úloha ústředního plánování; ústřední orgány budou vypracovávat jen dlouhodobé rámcové plány na 10 až 15 let; rozšiřuje se pravomoc vedoucích podniků, povoluje větší pohyb pracovních sil a podněcuje větší hospodářská soutěž mezi jednotlivými výrobními celky a v distribuci. Zavedení nového hospodářského modelu znamená ideologický ústup stranického aparátu; není divu, že se současně združuje i zvýšená úloha strany a » zesílení ideologické ofenzivy «. • FEC se dovídá, že v ČSSR doufají mít za presidenta *akademika Šorma*, člověka vzdělaného a snad i liberálnějšího. • Magnet je název *nových rodokapsů*, které začalo vydávat Svobodné slovo. Cena je 7 Kčs a první svazek se jmenuje » Soumrak vlněho dopletu «. • *Nejužší soud* zamítl odvolání šesti osob odsouzených za účast při výtržnostech 11. října na Václavském náměstí. Jednomu obžalovanému dokonce trest zvýšil. • Mezi ČSSR a Rakonskem bude zřízeno více *autobusových úseků*: mezi Vídní a Budějovicemi, Vídní a Bratislavou a Vídní a Znojmem. V létě budou autobusy jezdit i na Vranov, do Píestana a do Karlových Var. Autobus Brno-Viďež jezdí *nejméně jednou denně* oběma směry. • V Německých na Bělavsku prosluhé vinice leží ladem. Zájemci jsou ochotni přimnout deset arů vinice na 25 let, ale chtějí *písemnou záruku*, že jim vinice zstanou tak dlouho, dokud se neuhradí jak investice, tak čtyřletá námaha, než se vinohradě upravje poréva. Členové JZD si přejí, aby se jim dílec nechtěl do zámu. • ČSSR se účastní *Sešovic výstavy v Montreale 1967*; čs. pavilón bude stát ve východní části ostrova Notre Dame. Z 54 návrhů na ideovou koncepci a libreto čs. účasti vyšla vítězná práce tří mladých libereckých architektů Binara, Mašáka a Švarcové. Generální komisař Miroslav Galuška vyhlásil soutěž na řešení pavilónu a restaurace. • Do Prahy povědy *jeden z nejdelších podzemních tunelů na světě*. Bude dlouhý 50 km, místy klesne až 120 metrů pod povrch země a bude

Milým čtenářům měsíčníku » Nový život«.

Žiji nyní, jak víte, zde v Římě. Posílám vám všem upřímný pozdrav. Jsem také vděčný za požehnaný váš zájem o rozvoj tohoto časopisu. Pán Bůh odplátí i modlitby vaše, jejichž sílu stále pocítuji.

Jen se i dále modlete za mne a za naši vlast. Žehnám vám všem i všem vašim drahým.

+ Josef Kard. Beran,
neobřezaný pražský.

ŘÍM. — Panu kardinálu Beranovi v jeho den jmenování přišli blahopřát a zazpívat chlapani z ukrajinského malého semináře.

vysoký tři metry. Bude jím téci pitná voda z Želivky na Českomoravské vysočině. Práce mají být skončeny k 1. lednu 1971. ● Od 1. února platí nový způsob sázení v Saetze a Sportce: možná výhra v Saetze se zvyšuje ze 40 000 na 100 tisíc, ve Sportce z 80 na 200 tisíc. Lidé se tak mají podítnit, aby více sázeli — protože z toho taky jdou peníze do státní pokladny. ● Do CSSR přijelo loni 3 276 000 turistů ze zahraničí, tři čtvrti miliónu ze západních zemí, z Rakouska 240 000. Čs. občanů cestovalo do zahraničí 1 800 000, 153 000 na Západ.

První sklápěcí most v CSSR začínají stavět na rameni Dunaje-bazénu Slovenských leduň v Komárně. Dvě ramena budou 25 metrů dlouhá a vychýlí se až o 60 stupňů. Most prý bude hotov v srpnu 1967. ● Koncem r. 1963 bylo zaměstnáno v CSSR 2 792 000 žen, tj. 44% všech pracujících. V JZD tvoří 52,8% všech zaměstnanců, ve zdravotnictví a sociální péči tři čtvrtiny, v obchodě a veřejném stravování 71%. Z počtu 61 akademiků a 135 členů kandidentů ČSAV není ani jedna žena. Sami komunisté přiznávají, že ženy jsou zaměstnány na místech méně významných a méně placených; rovnoprávnost s mužem že je jen na papíře. ● Čs. televize oslavila 11. února deset let vysílání prvního přenosu hokejového zápasu vybraného celku Prahy se švédským klubem Leksand IF. Letos bude mít ČSR dva milióny koncesionářů; v jejich počtu je dosud na 14. místě na světě. Druhý program se plánuje v r. 1970; jeho součástí by mělo být barevné vysílání. ● Národní hospodářství utrpělo v r. 1964 rozkrádáním škodu 83 miliónů Kčs. Proti rušitelskému pořádku prý se bude postupovat rozhodněji. Pracovníci Veřejné bezpečnosti si stěžovali na nezáměr veřejnosti o odstranění škůdců národního majetku, někdy práci orgánů přímo ztěžují. ● Ústřední správa spoj vydala sérii šesti známek věnovaných výzkumům vesmíru; tématicky je zpracován rok klidného Slunce, výzkum Měsíce a Marsu, setkání dvou kosmických lodí a symbol spolupráce SSSR a USA v meteorologii; v únoru desát známek bylo věnováno historickým výročí měst: Domazlice, Berouna, Zatec, Poličky, Lipná u K. Běčova a Frýdko-Místku (700 let od založení) a 20. výročí osvození koncentračního tábora v Terezíně. Už v lednu vyšla emise se sportovními náměty: symbol Horské služby, I. mistrovství světa v umělecké gymnastice, mistrovství světa v sálové cyklistice a Čs. universiáda Brno 1965. ● Stavba první jaderné elektrárny má být urychlena. Stojí nedaleko Piešťan a bude pracovat s přírodním uranem. ● V českobudějovické nemocnici, jako první v ČSR, operují pacienti trpící astmatem; mají za sebou už 450 operačních zákroků i na nemocných ze zahraničí. ● Letošní VII. mezinárodní veletrh v Brně začne 12. a skončí 26. září. ● Z východočeských revírů bylo odvezeno do zahraničí 7000 živých zajíců. Jako exportní zboží putují do ciziny též živí jeleni, bažanti a koroptve. ● Od 1. dubna vstupuje v platnost vládní usnesení o zhodnotnění přepravy služebními automobily, o rozšíření a zlevnění taxislužeb a o nových sázkách za používání vlastních vozidel ke služebním cestám. Asi 15 000 služebních automobilů bude prodáno zaměstnancům jednotlivých

podniků nebo taxislužeb. ● Ve fakultní nemocnici v Praze pod Petřínem vypukl 26. února požár, který zachvátil střechu bývalého kostela, v němž je uskladněno zahraniční lékařská literatura.

KULTURNÍ ZPRÁVY

15. ledna byla otevřena Obrazárna Pražského hradu. Je umístěna v přízemí severního a západního křídla Hradu, vybudovaného především v 16. a 17. století, které až do 1918 sloužilo jako kůlny. Je vystaveno 72 maleb; je to pozůstatek někdejší proslulé hradní galerie z 16. a 17. století. ● Inž. František Novák, odborník v oboru zakládání staveb a mechaniky zemín, vypracoval projekt na záchranu štikové věže v Pise; podle něho odborník s 10 pomocnými dělníky může zastavit pohyb, aniž bude narušena architektura. Inž. Novák zastavil v r. 1963 elektrokinetickým zásahem pohyb pětiposchodového domu v Brně. Byl nakloněn 35 cm od osy, a přesto se zčásti vyrovnal. ● Zemědělské noviny z 4.12. píšou, že »nejso peníze« pro šolu ve Valči, okr. Karlovy Vary; na druhé straně ale vidíme, jak ČSR vyzvají montované školy do Itálie. ● Rozhodujícím učitelkou pro přijetí žáka na střední a vysoké školy zůstává i nadále jeho komplexní hodnocení, tedy odborný pedagogický posudek jak o prospěchu, tak o schopnostech, zájmech a charakterových vlastnostech. Místo dřívějších pohovorů se letos poprvé zavádí písemné přijímací zkoušky z vyučovacího jazyka a matematiky; na všech školách se konají jednotně 10. května. Zkouška z každého předmětu může trvat nejvýš 80 minut. Za stejných studií

USA. — Závěrečná scéna z pašijových her, které loni k velikonočním předvedli naši krajané v Chicagu, pěti kulturního výboru distriktního Svazu českých katolíků.

předpokladů mají přednost žáci z dělnických a rolnických rodin. ● V Tušimicích při překládání šachovnického potoka našli *bronzový poklad*: náramky, ozdobné jehlice, hrot kopí, šidla a sekerky; pocházejí z tzv. mohylové kultury v 14. stol. před Kr. ● Z Památníku národního písemnictví bylo *ukrádáno 25 předmětů*, velkomoravských šperků; polovina byla zlatých, další pozlacené nebo bronzové, mj. náušnice, knoflíky a též prsten, jehož reprodukce byla na «eylometodějských» es. známkách. Všechny šperky pocházejí z náleziště na Špitálkách ve Starém Městě u Uh. Hradiště. ● Trenčianský archiv byl obohacen o *Latinsko-slovensko-německý slovník*, který byl vytištěn v r. 1697 v hřb. Dadanově tiskárně v Žilíně. Okresní archivář v Trenčíně si všiml, že účinná kniha, kterou studuje, má obal vyztužený složenými listy s neznámým, ale dobře čitelným textem. Aršíky uvolnil a složil z nich celý slovník i s neporušenou titulní stranou. ● V Chebu budou letos upravovat *areál býv. františkánského kláštera* se vzácnou gotickou křížovou chodbou a barokním kostelem. Rekonstrukci města nazývá obnova hradu, především jeho kaple. ● Osvětová práce z konce roku 1964 sí nařiká, že »*návštěvnost sovětských filmů není dobrá*. V roce 1964 tvoří i v ČSSR návštěvníci svět. filmů z celkového počtu návštěvníků jen 9,3%, v českých krajích dokonce pouze 7,7% a v Praze 3,3%. ● Pražští metaři nebyli spokojeni se svým jménem a už před několika lety začali zavádět pojmenování *počistitě*. Ústav pro jazyk český však neschválil a navrhol *čistitě* nebo *zameřitě*. Ale se zlou se potázal: Letenská ulice, kde má sídlo, je od té doby velmi málo zameřatna a stala se příležitostnou skládkami kalu a bláta.

Americký skladatel Martin Kalmanoff napsal operu podle hry bratří Čapků »*Ze života hmyzu*«. Opera bude mít premiéru snad ještě tento rok. ● Host do domu v prosincovém čísle píše o *dvou bibliografických povádelkách literaturě*. Recenzentka Sylva Bartušková vytýká autorovi jedné z nich, že si všimá autorů stojících na periferii literatury, a přitom opomíjí autory »tzv. více nebo méně kompromitované«, kteří ale své místo v českém písemnictví mají, jako Ivan Blatný, Zdeněk Bár, Jan Čep, Egona Hostovský. Také jinde autor dal najevo »bážílost«. ● Letošní mezinárodní hudební festival *Pražské jara* začne letos 12. května a skončí 11. června. Jsou na programu komorní a vokální koncerty na místech, kde dosud koncerty *Pražského jara* nezapomněly: v chrámu sv. Mikuláše (Český pěvecký sbor s barokní hudbou), v Betlémské kapli (České noneto s Pěveckým sborem Čs. rozhlasu), v bazilice sv. Jiří (Slovenský komorní orchestr), v katedrále sv. Víta

(Sbor a orchestr Berlínského rozhlasu) s Hlaydnem, v Památníku národního písemnictví (Dechový kvintet České filharmonie) a na terasách v Ledeburské zahradě (Capella Bydgosiensis). Ze zahraničních těles vystoupí opera Sadler's Wells, mnichovský soubor Die Heihe, Mozarteum, Londýnský a Clevelandský orchestr. Orchestrální skladby věnované festivalu zkomponovali P. Bořkovec, V. Dobiáš a E. Suchaň. ● Zájem velký — možnosti nedostařující, končí 1.1) svůj referát. ● V Praze byla v půli ledna *vystava americké grafiky*. Posudky byly velmi příznivé. Vystava byla koncem února přenesena do Bratislavy a pak se objeví i v jiných městech. ● V zámecké knihovně v Křimicích u Pláně bylo objeveno *tištěné libreto první české »přehory* »Zamilovaný ponoecy«, která se hrála r. 1763. Dosud se mělo za to, že první český provedení hra byla fraška »Kniže Honzík«, uvedená v Kotečích r. 1771. ● »Praha« je název *nové revue*, která je reprezentačním časopisem hlavního města. Bude vycházet v češtině, francouzštině a ruštině. ● V Radotíně u Prahy našli dělníci *tiště let starý hrob se třemi kostrami*. Kromě nich nebyly tam žádné předměty; jen zeleně zabarvení mčeděnkou na levé spánkové kosti jedné z lebek naznačuje stopu po hroznové náušnici. ● *Séfem činohry Národního divadla* v Praze byl jmenován Vítězslav Vejražka, jeho zástupcem pro věci provozní Josef Maršálek a vedoucím dramaturgické skupiny prof. František Götz. Od nové divadelní sezony převzeme funkci šéfa opery Jiří Pauer, dosavadní ředitel České filharmonie. Tyto změny, povědli v rozhlasu, sledují ideově umělecké upevnění jednotlivých těles ND. ● *Pražské divadlo E. F. Buriana* uvedlo utopistické drama Karla Čapka *R.U.R.* Jsou si v Praze vědomi, že dovolují předvádění dramatu vyhraněné protimaterialistického?

V EXILU A JINDE VE SVĚTĚ

RAKOUSKO. — Vídeňská česká katolická obec ztratila dalšího kněze: 19. února zemřel poměrně ušlech. ve věku 41 let *dp. Karel Pospíšil*, kněz olomoucké arcidiecéze, který r. 1957 opustil svou vlast a od té doby pracoval jako kněz ve Vídni, naposled v Kaiser-Ebersdorfu. Ochotně konával přednášky v jednotě Orla a r. 1963 přijal funkci předsedy X. odboru Jednoty sv. Metoděje. Nikdo netuší, že je těžce nemocen. Posledních několik týdnů strávil v nemocnici. V kostele na Rennwegu, kde vždycky rád vypomohl, byla za něho obětována zádušní mše svatá 6. března. R.i.p.

Tradiční česká pouť do Mariázsl se letos koná ve dnech 24.-26. července.

MAĎARSKO. — Po příjezdu kard. Beranu do Říma se objevilo v tisku mnoho dohadů, zda dojde k podobné dohodě *stran kard. Mindszenyho*. Podle některých novinářů se naděje na osvobení a odjezd maďarského primasa spíše zmenšily; po podepsání úmluvy v září nenastalo ono očekávané ovzduší, které by nasvědčovalo dobré vůli ze strany maďarské vlády. Bylo zatlačeno celkem 12 knězů a též několik laiků, vyučování náboženství je stále omezoováno jako dříve a vnitřní život Církve ve v rukou státu i po odvalání změnenců na konsistenciích. Jiní se domnívají, že kard. Mindszeny neochce odejít z Maďarska, pokud vláda nedovolí alespoň minimální normalizaci náboženského života; též naléhá na zrušení procesu, v němž byl odsouzen na doživotí, a na svou rehabilitaci, tak jako vláda rehabilitovala tolik komunistů odsouzených v údobí »kultu osobnosti«.

NSR. — Se svolením arc. kard. Fringse a kapituly konali svou pobožnost v *kolínském domě mohamedánů*. Zakončili tak svůj měsíc přísného postu ramadan; klečeli na svých posvátných koberečcích v severní vedlejší lodi, nedaleko oltáře svatých tří králů, jejichž vlast podle legendy byla v arabských zemích, obrácení směrem k Mekce, vyslechli četnu koránu a odříkali své předepsané modlitby. Mohamedánský kněz, imám, za laskavost kardinála a kapituly veřejně poděkoval. Mo-

hamedání, turečtí dělníci v Kolíně, odevzdali peněžní dar na obnovu domu. V lodí, v které klečeli, vyzval r. 1147 ke křížové výpravě proti mohamedánům sv. Bernard.

Augsburská diecéze uzavřela sesterský svazek s arcidiecézí Rubaga v Ugandě; kromě vzájemné pomoci duchovní augsburská diecéze pomůže africkým katolíkůmi hmotně; postaví jim jeden farní kostel s příslušenstvím, kulturní středisko a klášter karmelitek, jež založí karmelitky z Německa.

Letošní cyklistický závod *Okolo Francie* pojedje letos přes Německo a jedna jeho etapa začne u slavného kolínského domu. Od průčelí domu závodníkům a pořadatelům udělí své požehnaní arc. kard. Frings.

V Münsterlingen blízko Bodamského jezera byl založen klášter řeholnie »*sester od věčného světla*«. Členkami této řeholní společnosti mohou být jen slepé ženy nebo dívky. Věnují se zase péči o slepé a mají neustále vystavenou nejsv. svátost.

V Mohuči založili *středisko pro spolupráci* mezi křesťany a židy. Sředisko chce bojovat proti rasovým předsudkům a proti odlučování pro náboženství; členy ústředního výboru jsou: kat. kanovník Strasser, protestantský duchovní Hickem a předseda mohučské židovské obce Levy.

V JUGOSLÁVIÍ bylo loni *vyvěceno na kněze* více než 100 bohoslovců. Práce jen země stále trpí nedostatkem kněží, protože mnoho jich tragicky zahynulo za války a hned po ní.

Ve FRANCII chystají *nový přehled Otčenáše*, který by přijaly všechny křesťanské církve: katolická, pravoslavná i protestantské. Odborníci v Písmě svatém ze všech těchto církví jsou zastoupeni v ústřední komisi, která přehled sestaví.

Arc. z Paříže kard. Feltin se dal zastupovat svým generálním vikářem při pohřbu *pravoslavného biskupa mons. Kasiana*, rektora Ústavu pro pravoslavnou teologii a známé osobnosti ve francouzském ekumenickém životě. Mons. Kasian byl též přítomen všem třem zasedáním koncilu jako host sekretariátu pro jednotu křesťanů.

V ENAGU v NICÉRIÍ se konalo v půli ledna výroční zasedání ústředního výboru *Světové rady církví*. Byl schválen návrh založit smíšenou komisi pro spolupráci s katolickou Církví; komise bude mít osm členů Světové rady a šest zástupců katolické Církve. V usnesení jsou vyjmenovány některé otázky, na kterých přes věcné rozdíly spolupráce je možná, např. na poli dobročinnosti a sociální pomoci na světové úrovni; teologické rozhovory; studium ekumenických vztahů, smíšená manželství, náboženská svoboda a propaganda. Zasedání m byli přítomni dva pozorovatelé katolické Církve, členové sekretariátu pro jednotu křesťanů P. Duprey a P. Hamer.

USA. — Od 18. do 23. února se konaly v Novém Yorku v paláci OSN *studijní dny o otázkách světového míru* a o přínosu, který k míru podává encyklika papeže Jana »Mír na zemi«. List, který papež Pavel VI. poslal k této manifestaci, byla nová výzva, aby se Spojeným národům dostalo autority a moci, aby byly prostředníkem ve sporech mezi národy a aby v této organizaci státy našly sílu, na kterém by právo a rozvaha nahradily násilí a zvěrnější sílu. Promluvili mj. vicepresident USA Humphrey, velvyslanec Stevenson, protestantský teolog Pavel Tillich, italský zástupce ministerského předsedy Nenni, belgický ministr zahraničí Spaak, nositel Nobelovy ceny Linus Pauling a ředitel Historického ústavu Sovětské akademie věd, který hájil nevyhnutelnost války v lidských dějinách. Poslední přednášku pronesl generální sekretář OSN U Thant; papežům Janovi i Pavlovi děkoval za jejich podporu Organizace.

64% občanů USA je členy některé církve nebo náboženské společnosti. Počet katolíků dosahuje 45 miliónů.

Začátkem března se konala v Novém Yorku světová premiéra nového filmu o životě Krista Pána. Film je natočen podle knihy konvertity Fultona Ouslera: »*Největší událost, která kdy byla vyprávěna*«. Ve filmu vystupuje řada předních hollywoodských herců a hereček.

USA. — P. Pelikán v kruhu své losangeleské farnosti. 21. února na své první společenské besídce oslavili ve dvoraně farnosti Nejsv. svátosti jmenování pražského arcibiskupa Berana kardinálem. Pořad řídil Karel Hradilák, o hudební doprovod se postaral Eduard Iugriš, Karel Fizek a Mirek Koukal; děti svým tancem přidaly besídce života a nechyběli ani sokoli v malebných národních krojích. Z besídky poslali pozdrav panu kardinálovi, který už byl v Římě.

Řeholní společnost sester františkánek z Rice Lake v USA, která má mezi svými členkami černé i bílé sestry, má novou *generální představenou černé pleti*, matku Annu Michaelu.

Ve velké dvoraně washingtonské Kapitoly byla odhalena *socha jezuitu P. Eusebia China*, misionáře a objevitele Arizony. Pracoval mezi Indiány 30 let, naučil je pěstovat obilí, chovat dobytek, odvodňovat a zavodňovat půdu a nakreslil první mapy čínešních států Arizony a Kalifornie. Ve washingtonském Kapitoly jsou nyní tři sochy katolických kněží: františkán P. Junipera Serry, objevitel Kalifornie, jezuita P. Jakuba Marquette, objevitelé státu Wisconsin, a P. China.

Ve VIETNAMU vydali přehled první encykliky Pavla VI. »*Svou Církve*«.

Literární soutěž Křesťanské akademie a Kulturní rady

Křesťanská akademie a Kulturní rada upozorňují, že jejich společná tradiční literární soutěž v exilu pokračovala i v roce 1964. Doporučují k vydání tyto verše (v abecedním pořadí):

Jiří Berka: *Modré cesty.*

Jarmila Součková: *A la romana.*

Olga Valeská: *Za železnou oponou.*

Křesťanská akademie mimoto upozorňuje naši literární veřejnost na rozsáhlou sbírku básní o čtyřech cyklech, ideově spjatou v celek, jejímž autorem je Ivan Jelínek. Název básní: *V sobě letohrad.*

Dále upozorňujeme, že naše literární soutěž pokračuje i letos. Literárním a vědeckým pracem, které poroty obou organizací vyberou, slibujeme doporučení ke knižnímu vydání. Zkušenost minulých let ukázala, že i při skromnosti našich prostředků mnohé dílo doporučené našimi organizacemi mohlo vyjít knižně. Podmínky soutěže jsou stále tytéž. Autoři nejsou omezeni ani námětem, ani druhem. Soutěž je anonymní. K pracem je nutno přiložit zalepenou obálku se jménem resp. pseudonymem a adresou autora. Tato obálka bude otevřena teprve po rozhodnutí porot. Práce z Evropy a z Afriky pošlejte na adresu: Accademia Cristiana, Via della Conciliazione 1, Roma, ITALIA. Práce z ostatního světa můžete poslat na adresu sekretáře Kulturní rady: Dr. Robert Vlach, University of Oklahoma, NORMAN, Okla, USA.

Za Kulturní radu:

Dr. Robert Vlach

Za Křesťanskou akademii:

Petr Oulečka

dopisy · dotazy · odpovědi

Kardinálové arcibiskupové pražští

1. *Jan Ůjek z Vlašimě* (1364-79), předtím biskup olomoucký, přítel Karla IV. Za něho založen (nebo ohnoven) r. 1368 Český dům v Římě pro poutníky. On naučil zvonit v pátek ve tři hodiny na památku smrti Krista Pána, což se později rozšířilo po celé střední Evropě. Kardinálem ho jmenoval papež Urban VI, a za titulární kostel mu dal baziliku Svatých apoštolů. Zemřel r. 1380, ale už rok předtím odevzdal berlu sv. Vojtěcha svému synovci ctili, Janu z Jenštejna.

2. *Arnošt Vojtěch Parrach* (1623-67). Do jeho dlouhé vlády spadla příkrá ruka-tolisec, nařízená císařem Ferdinandem II. Arcibiskup se snažil ostří státních zákraků proti nekatolíkům otupit kde jen mohl, a kladi důraz spíše na působení duchovní. Proto také založil v Praze r. 1631 arcibiskupský seminář pro výchovu hohosloven a navrhol pro Čechy nové čtyři diecéze. Tehdy totiž celé Čechy tvořily ještě jednu jedinou arcidiecézi, když diecéze litomyšlská, zřízená ve 14. století, zanikla v husitských bouřích. (Jejím posledním biskupem byl kardinál Jan Zeluzný, Otec kostnického sněmu.) Duškal se však pouze dvou: litoměřické r. 1655 a královéhradecké r. 1664. Za něho byly do Prahy převezeny ostatky sv. Norberta a arcibiskup ho zaradil r. 1627 mezi české patrony. Když zemští stavové přijali sv. Josefa za ochránce Českého království, prohlásil Arnošt jeho svátek jako zasvěcený. R. 1623 způsobil, že sv. Václav a Vojtěch byli přijati do Římského martyrologia a jejich svátek zaveden pro celou církev. Adam Michna z Otradovic mu věnoval svou Českou mariánskou muziku. R. 1666 byl zvolen i biskupem tridentickým. Kardinálem byl jmenován od Urbana VIII. už r. 1626; dvakrát změnil svůj titulární kostel: nejdříve měl baziliku P. Marie Královny andělů, pak Svatou Praxedu a nakonec Svatého Vavřine v Lucina. Třikrát se zúčastnil papežské volhy: 1644, 1655 a 1667. Na zpáteční cestě od tohoto posledního konkláve zemřel ve Vídni.

3. *Bedřich Schwarzenberg* (1850-1885), potomek starého rodu v Čechách od staletí zdomácněného. Do Prahy přišel z arcibiskupského stolce salcburského. Jeho přičiněním bylo zrušeno placentum regium (předběžné císařské schválení k uveřejnění papežských rozhodnutí), církevní správa zčásti zproštěna státního

poručníkování a r. 1855 uzavřen konkláve za Svatou stolicí. R. 1860 pořádal v Praze provinciální sněm kněžstva a vydal moudré statuty pro celé Čechy. Protože Svatovítský velechrám hrozil sešutím, byl opravený od r. 1859 do 1870. Za něho se konaly oslavy tisícého výročí příchodu sv. Cyrila a Metoděje, k čemuž si vyžádal historické dobré zdání Václava Vladivoje Tomka. Kardinálem od Sv. Augustína ho jmenoval Pius IX. Do dějin českého umění vešel nádhernou bronzovou sochou J.V. Myslbeka (v Modřici se velekněz), která zdobí dolní oheň Velehrámu sv. Víta před starou arcibiskupskou brozkou.

4. *František Schönborn* (1885-99). Dvě důležité události jsou spojeny s jeho jménem: Jemu hlavně (ještě jako biskupovi v Českých Budějovicích) musíme děkovat za založení České koloje v Římě pod ochranou papeže Lva XIII., z které vyšlo tolik našich pozdějších biskupů. Druhá věc: on jako pražský arcibiskup přes odpor Vídně prodláčil na královéhradecký stolec biskupa Eduarda Brtynycha, vzorného kněze a věrného českého vlastence. Kardinálem od Sv. Jana a Pavla byl arcibiskup Schönborn jmenován od Lva XIII. dne 24. května 1899, ale už 25. června zemřel.

5. *Lav Škrbenský z Hřéte* (1899-1916), který se stal arcibiskupem pražským v 37 letech a rok potom byl jmenován kardinálem od Sv. Štěpána na vrhu Lva. V Praze založil český malý seminář a světil ho jezuitům. (Po válce ho arcibiskup Kordač značně rozšířil na Arcibiskupské gymnasium, z něhož za 20 let vyšly dlouhé řady kněží; zrušili ho nejdříve nacisté a po druhé světové válce komunisté.) R. 1907 poslal na hohoslovecká studia do Říma pleznického maturanata Josefa Berana — svého nástupce na pražském stolci po 40 letech. — Byl jeden z posledních kardinálů jmenovaných Lvem XII. Roku 1916 byl zvolen arcibiskupem olomouckým (byl to posledním olomoucký arcibiskup volený kapitulou); pro tragickou nehodu zavřinou automobilovou nešťastím r. 1938 jako hodnost nejstarší kardinál. Tři roky jsme tehdy měli v kardinálském sboru dva Čechy zároveň.

6. *Karel Kašpar* (1931-41). Do Prahy byl povolán ze stolce královéhradeckého po resignaci velkého arcibiskupa Kordače.

Za něho se začaly velmi zlepšovat vztahy mezi Československem a Vatikánem. Hodně k tomu přispěl nový nuncius Ritter a Katolický sjezd v Praze roku 1935. Ten rok ho povýšil mezi kardinály Pius XI. Kardinál Kašpar byl osobním přítelem presidenta Emila Hlady. Na kardinálově pohřbu Hlady zastupoval tehdejší ministerský předseda generál Eliáš, za pět měsíců potom od Němců zatčený a v červnu 1942 popravený. — Titulárním kostelem kard. Kašpara byl Svatý Vitalis.

7. *Josef Beran* (od r. 1946), biskup vyznavač. Mezi kardinály ho povolal r. 1965 Pavel VI. a jako titulární kostel mu světil baziliku sv. Kříže u Milvijského mostu. *Jiří Ryšánek*

První Čechové na obecných sněmech

První náš biskup, který se zúčastnil obecného sněmu, byl olomoucký Jindřich Zdik (na II. lateránském koncilu r. 1139). Na slavném IV. sněmu lateránském (r. 1245) vidíme pražského biskupa Mikuláše. A do třetice v tom století byl svolán II. koncil lyonský (r. 1274); duši tohoto sněmu byl sv. Bonaventura — sv. Tomáš Akvinský zemřel na cestě ke koncilu. Z českých zemí tam nacházíme pražského biskupa Jana III. z Dražic a olomouckého Bruna. R. 1311 na všeobecném sněmu vnienském ve Francii byl s účtovo uvítán pražský biskup Jan IV. z Dražic, v našich dějinách známý jako horlivý vlastenec. (Když např. založil augustiniánům v Roudnici klášter, do zakládací listiny vložil podmínku, že členové smejí být jenom Češi.)

Apoštolát modlitby

V dubnu se modíme na úmysl, aby věřící si byli vědomi významu a úkolu, který mají v životě Církeve řeholní řády a kongregace; úmysl *misijní*: za domácí kněze v Africe, aby slovem i příkladem vedli své krajany ke Kristu.

Z dopisů

Ty mlsáky mě potěšily, byl jsem překvapen krásnou češtinou, nic archaického, jak tomu bývalo dříve skoro u všech náboženských knih. Je to záslužné, že se alespoň v Římě vydávají české věci, když zde je to ve všech sil nemožné. Jen kdybychom dostali větší zásluhy.

(Z Čech)